

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL
Majandusteaduskond
Rahanduse ja majandusteooria instituut
Rahanduse ja panganduse õppetool

Mario Puhk

**PANKADE SOTSIAALSE VASTUTUSE TEABE
AVALDAMISE TASEME HINDAMINE GRI RAAMISTIKU
ALUSEL**

Bakalaureusetöö

Juhendaja: vanemteadur Laivi Laidroo

Tallinn 2014

Olen koostanud töö iseseisvalt.

Töö koostamisel kasutatud kõikidele teiste autorite töödele,
olulistele seisukohtadele ja andmetele on viidatud.

Mario Puhk

(allkiri, kuupäev)

Üliõpilase kood: 090180

Üliõpilase e-posti aadress: mario.puhk@gmail.com

Juhendaja vanemteadur Laivi Laidroo:

Töö vastab magistritööle/bakalaureusetööle esitatud nõuetele

.....

(allkiri, kuupäev)

Kaitsmiskomisjoni esimees:

Lubatud kaitsmisele

.....

(ametikoht, nimi, allkiri, kuupäev)

SISUKORD

ABSTRAKT	4
SISSEJUHATUS	5
1. PANKADE SOTSIAALNE VASTUTUS.....	7
1.1 Ettevõtte sotsiaalse vastutuse mõiste teke ja areng.....	7
1.2 Sotsiaalne vastutus panganduses	9
1.3 Sotsiaalse vastutuse initsiatiivid finantssektoris	12
1.3.1 Sotsiaalse vastutuse aruandlus	12
1.3.2 Sotsiaalselt vastutustundlikud finantsteenused.....	15
1.3.3 Muud initsiatiivid.....	16
1.4. Empiirilised uuringud finantssektori sotsiaalse teabe avaldamisest.....	17
2. PANKADE SOTSIAALSE VASTUTUSE TEABE AVALDAMISE ANALÜÜS GRI RAAMISTIKU ALUSEL.....	21
2.1 Uurimisobjekt	21
2.2. Metoodika	22
2.3 Analüüsi tulemused.....	23
2.3.1 GRI aruande skoor 2012	24
2.3.2 Euroopa pankade GRI skooride võrdlus sotsiaalse vastutuse teemade lõikes.....	26
2.3.3 Põhja-Ameerika pankade GRI skooride võrdlus teemade lõikes	28
2.3.4 Austraalia ja Jaapani pankade GRI skooride võrdlus teemade lõikes	29
2.3.5 Peatükkide ja regioonide kaupa GRI aruandluse esitamise võrdlus	29
2.3.6 Finantssektori GRI aruannete auditeerimine	31
2.4. Järeldused ja ettepanekud	32
KOKKUVÕTE	34
KASUTATUD KIRJANDUS.....	37

SUMMARY.....	41
LISAD	43
Lisa 1. GRI versioon 3.1 sotsiaalse vastutuse indikaatorite tabel koos finantssektori lisaga ...	43
Lisa 2. Pankade koguvarade maht ja asukoha riik 2013	57
Lisa 3. Euroopa pangandusgruppide GRI üldskoor 2012 (%).....	59
Lisa 4. Põhja-Ameerika pangandusgruppide GRI üldskoor 2012 (%)	72
Lisa 5. Aasia ja Austraalia pangandusgruppide GRI üldskoor 2012 (%).....	77
Lisa 6. Skooride võrdlus GRI sotsiaalse vastutuse teemade lõikes	82

ABSTRAKT

Peale 2008. aasta finantskriisi tõusis varasemast enam fookusesse pankade sotsiaalselt vastutustundliku käitumise temaatika. Arvukalt võib leida uuringuid muude sektorite ettevõtete sotsiaalselt vastutustundliku käitumise kohta, kuid finantssektori vastavaid uuringuid on vaid mõned. Käesoleva töö eesmärk oli hinnata ja analüüsida suuremate rahvusvaheliste pangandusgruppide sotsiaalse vastutuse alase info avaldamise taset *Global Reporting Initiative* (GRI) raamistiku alusel aastal 2012. Pankade poolt 2012 avaldatud GRI aruannete analüüsimiseks kasutati sisuanalüüsi meetodit, mille abil fikseeriti, kas raamistiku sotsiaalse vastutuse indikaatori kohta info on esitatud - 1 või ei ole esitatud - 0. Osaliselt esitatud info hinnati seejuures mitteesitatuks. Tulemuste agregeerimisel saadi pangandusgruppide sotsiaalse vastutuse avaldamise üldskoorid 0-100 protsenti. Uuringu valimisse kuulusid 34 rahvusvahelist pangandusgruppi Euroopast, Põhja-Ameerikast ja Austraaliast ning Jaapanist.

Uuringu tulemuste põhjal võib öelda, et Euroopa finantsgruppide sotsiaalse vastutuse alase teabe avaldamise tase on kõrgem kui Põhja-Ameerika ja Austraalia-Jaapani pankadel, kuid samas maksimumskoori ei saanud ükski pangandusgrupp. Kõige madalama skooriga valdkonnad olid inimõiguste-, vastutustundlike toodete- ja keskkonnaga seotud indikaatorite valdkonnad. Kõige kõrgema skooriga valdkonnad olid tooteportfelli ja pankade majandustulemusi käsitlevad indikaatorid. GRI aruandluse põhjal selgub, et kõige suurema sotsiaalse vastutuse alase info avaldamise tasemega pangad on Commerzbank AG Saksamaalt, ING Group Hollandist ja Dexia pank Belgiast. Kõige madalam sotsiaalse vastutuse alase info avaldamise tase on Prantsusmaa pangal BNP Paribas.

Märksõnad: pankade sotsiaalne vastutus, GRI raamistik, sotsiaalselt vastutustundlikud investeeringud, sotsiaalse vastutuse aruandlus

SISSEJUHATUS

Ettevõtte sotsiaalse vastutuse mõiste on pärit XX sajandi algusest, kuid sai omale täpsema tähenduse 1953. aastal Howard R. Bowen'i (1953) poolt avaldatud raamatus "*Social Responsibilities of the Businessman*" ja jõudis finantssektoris fookusesse peale 2008. aasta ülemaailmset finantskriisi. Rahvusvahelised pangandusgrupid on omamoodi võimukeskused, mille tegevusega on seotud paljud organisatsiooni sisemised- ja välised huvigrupid, kelle omavaheline struktuur on tihtipeale üsna mitmetahuline. Lähtuvalt pankade olulisest rollist majanduses, on nende jätkusuutliku tegevuse tähtsust üha enam rõhutama hakatud. Pangad on läbi oma toodete ja investeeringute olulised ühiskonna ja äritegevuse mõjutajad ja seoses sotsiaalse vastutuse temaatika jõudmisega investorite ja hoiustajate teadvusesse on nemad omakorda olulised pangandussektori mõjutajad.

Tootmise ja keskkonnaga seotud ettevõtteid on sotsiaalse vastutuse alase info avaldamise ja jätkusuutlike praktikate rakendamise kontekstis palju uuritud, finantssektori vastavaid uuringuid on oluliselt vähem. Seoses töö autori huviga investeerimiskliima ja rahvusvahelistel rahaturgudel toimuva vastu, on käesoleva töö eesmärgiks hinnata ja analüüsida suuremate rahvusvaheliste pankade sotsiaalse vastutuse alase info avaldamise taset *Global Reporting Initiative* (GRI) raamistiku alusel aastal 2012.

Töö põhineb rahvusvahelise ja sõltumatu organisatsiooni *Global Reporting Initiative* poolt loodud sotsiaalse vastutuse alase info avaldamise raamistikul, mis võrreldes teiste omasugustega on ulatuslikum ja võtab arvesse erinevate sektorite spetsiifikat, sealhulgas finantssektori eripärasid. Analüüsimisel kasutatakse sisuanalüüsi meetodit, mis põhineb GRI aruandlusraamistiku agregeeritud skooride võrdlemisel valimisse kaasatud pankade vahel. Aruandes nõutud info avaldamise tasemeid väljendatakse suhtarvuna protsentides ja info avaldamine on kodeeritud 1/0 põhimõttel- info vastavas alateemas kas on avaldatud või ei ole. Valim koosneb 34 pangast ja on koostatud põhimõttel, et finantsgrupi koguvarade maht ületab

250 miljardit eurot ja ühest riigist ei ole valitud rohkem kui kolm pankat. Euroopast on 25 pankat, Jaapan ja Austraalia kokku 3 pankat ja Põhja-Ameerikast 6 pankat.

Töö on jaotatud kahte ossa. Esimene osa käsitleb sotsiaalse vastutuse mõiste teket ja arengut ning selle jõudmist finantssektorisse. Antakse ülevaade erinevatest sotsiaalse vastutuse aladest aruannetest ja algatustest ning ülevaade varasematest empiirilistest uuringutest pankade sotsiaalse vastutuse valdkonnas.

Töö teine osa kirjeldab uurimisobjekti, uurimise meetodikat ja esitab saadud tulemuste analüüsi. Analüüsi käigus võrreldakse GRI raamistiku põhjal ettevõtete poolt esitatud 2012. aasta aruannete andmeid, mis on kogutud majandusaasta aruannetest ja pangandusgruppide kodulehtedelt. Osaliselt teostatakse võrdlus ka Sokolova (2013) Scholtensi meetodil läbiviidud uuringu tulemustega. Peatüki lõpus tuuakse välja ka autori poolsed järeldused ning ettepanekud.

1. PANKADE SOTSIAALNE VASTUTUS

1.1 Ettevõtte sotsiaalse vastutuse mõiste teke ja areng

Pankade sotsiaalse vastutuse kontseptsioon on välja kasvanud üleüldisest ettevõtte sotsiaalse vastutuse (ingl.k. *corporate social responsibility- CSR*) kontseptsioonist, mille esmaseid ilminguid võib leida alates IX sajandist, peale mida on selle olulisuse rõhutamine pidevalt kasvanud ja mõiste sisu täpsustunud.

Teadvustatud sotsiaalse vastutuse käsitluse algus ja selle termini lahtimõtestamine kuulub XX sajandi teise poolde, kuigi teema käsitluse kohta võib leida materjale ka varasemast ajast nagu näiteks (Carroll 1999, 269): Chester Barnard'i "*The Functions of the Executive*" aastast 1938, J. M. Clark'i "*Social Control of Business*" aastast 1939, ja Theodore Kreps'i "*Measurement of the Social Performance of Business*" aastast 1940.

Ettevõtte sotsiaalse vastutuse kaasaegse käsitluse alguseks võib lugeda 1953. aastat, mil ilmus Howard R. Bowen'i poolt avaldatud raamat "*Social Responsibilities of the Businessman*". (*Ibid*). Bowen'i töö lähtekohaks oli, et sajad suurkorporatsioonid on omamoodi võimukeskusteks, kus langetatakse otsuseid, mis puudutavad suurt hulka inimesi väga mitmel tasandil. Bowenilt on pärit ka ettevõtte sotsiaalse vastutuse algne definitsioon: ettevõtte sotsiaalne vastutus on ettevõtja kohustus viia ellu sellist poliitikat, võtta vastu selliseid otsuseid ja valida selliseid tegevussuundi, mis on kooskõlas meie ühiskonna eesmärkidega ja ühiskondlikult soovitatavad. (Bowen 1953, 6). Teisisõnu, ettevõtjad on oma tegude eest vastutavad oluliselt laiemalt kui kasumiaruandes kajastuv ja seadustes kehtestatu.

Lisaks Bowenile ilmus viiekümnendatel veel mitmeid sotsiaalse vastutuse temaatikat käsitlevaid töid, kuid Bowen'i oma loetakse neist kõige kaalukamaks. (Carroll 1999, 270) Alates kuuekümnendatest hakkab ilmuma üha rohkem töid, mille eesmärgiks on formaliseerida ja avada sotsiaalse vastutuse tähendus täpsemalt. Üks mõjukamaid autoreid sellel perioodil oli Keith

Davis, kes pakkus välja omapoolse ja edasiarendatud ettevõtte sotsiaalse vastutuse definitsiooni: sotsiaalne vastutus on ettevõtjate sellised otsused ja teod, mis osaliselt vaatavad ka kaugemale kui ettevõtte majanduslikud ja tehnilised huvid. (Carroll 1999, 271). Just Daviselt on pärit idee, et sotsiaalne vastutus on pikemaajalises perspektiivis otseselt seotud ettevõtte kasumlikkusega ja seetõttu peaks sotsiaalse vastutuse temaatikat käsitlema ettevõtte juhtimise ühe osana. (*Ibid.*)

Järgmiseks oluliseks verstapostiks sotsiaalse vastutuse defineerimisel sai Harold Johnsoni poolt kirjutatud töö "*Business in Contemporary Society: Framework and Issues*" (1971). Johnson tõi esmakordselt sisse mõiste huvigrupid (*stakeholder*) ja avas sotsiaalse vastutuse mõiste selliselt, et pikemaajaliselt on ettevõttele kasulik erinevate huvigruppide huvidega tasakaalustatud arvestamine, nimetades esmakordselt ära ka konkreetseid huvigrupid lisaks esmastele kasusaajatele ehk aktsionäridele. (*Ibid.*). Huvigruppide all tuleb mõista Freemani (1984) loodud huvigruppide teooria definitsiooni: huvigrupp on kes iganes üksikisik või inimgrupp, kes mõjutab või on mõjutatud organisatsiooni tegevusest. Otsuste tegemisel oma töötajate, tarnijate, edasimüüjate, kitsamalt kohaliku kogukonna ja laiemalt kogu ühiskonna huvidega arvestamine ongi see mõõde, mis toob esile sotsiaalset vastutustunnet omavad ettevõtted ja aitab kaasa nende ettevõtete kasumi maksimeerimisele pikemas perspektiivis. (Freeman 1984, 25)

Lisaks mainitud autoritele on ettevõtete sotsiaalse vastutuse teemadel sõna võtnud ja kirjutanud väga paljud kaalukad majandusfilosoofid ja pakkunud välja mitmeid erinevaid sotsiaalse vastutuse definitsioone. Alates kaheksakümnendatest aastatest on sotsiaalse vastutuse mõiste defineerimise juurest liigutud edasi ka vastava valdkonna uuringute juurde, et juba täpsemalt mõõta erinevaid sotsiaalse vastutuse näitajaid ja nende näitajate võimalikku seostamist ettevõtte majandustulemustega.

Paljudes teadusartiklites on üheks võimalikuks sotsiaalse vastutuse definitsiooniks pakutud Bruntlandi (1987) definitsiooni: jätkusuutlik areng on selline organisatsiooni tegevus, mis vastab tänaste vajaduste rahuldamisele ilma, et seataks ohtu tulevaste põlvkondade vajaduste rahuldamine. (Brundtland, 1987)

Euroopa Komisjon oma ettevõtete sotsiaalse vastutuse arengukavas aastateks 2011-2014 annab järgmise definitsiooni: ettevõtte sotsiaalne vastutus on ettevõtete vastutus oma tegevuse mõjude eest ühiskonnas. (COM 2011, 681 final, 6)

John Elkington võttis 1994. aastal kasutusele termini kolmekordne kasumirida (*“the triple bottom line”-TBL*). Tema idee oli, et ettevõtted peaksid mõõtma kolme asja: 1) traditsioonilist äritegevusest tulenevat kasumit ja kahjumit, 2) inimestega seotud tulemuslikkust, mis mõõdab ja kirjeldab, kui vastutustundlikult on organisatsioon oma tegevuses suhtunud inimestesse, 3) keskkonnaga seotud tulemuslikkus, mis siis kirjeldab organisatsiooni vastutuse määra keskkonnaga seotud küsimustes. Ainult ettevõtted, mis võtavad arvesse kõiki kolme komponenti, teavad oma tegevusega seotud tegelikke kulusid. Elkingtoni idee põhineb loogikal, et tulemus sõltub just sellest, milliseid mõõdikuid jälgitakse ja neid, mida jälgitakse, nendele aspektidele tegevuses pööratakse ka tähelepanu. Sotsiaalselt vastutustundlikud ettevõtted saavad olla ainult sellised organisatsioonid, mis ka reaalselt mõõdavad oma tegevuse mõju inimestele, ühiskonnale ja keskkonnale. Need ideed pälvisid suurt tähelepanu sajandivahetusel, kui ausa kaubanduse põhimõtetele ja tegevuse keskkonnamõjudele hakati arenenud riikides üha rohkem tähelepanu pöörama. Varjatud sotsiaalsed ja keskkonnaga seotud kulud seoses tootmise üleviimisega odava tööjõuga maadesse jõudsid lääne tarbija teadvusesse. (The Economist, 2014)

Erinevates teadusartiklites ja töödes on palju kasutatud ÜRO The World Commission poolt välja pakutud sotsiaalse vastutuse ja jätkusuutliku arengu definitsiooni: areng, mis tagab tänase põlvkonna vajaduste rahuldamise, kahjustamata tulevaste põlvete võimalusi nende oma vajadusi rahuldada (WCED, 1987)

Töö autor näeb sotsiaalse vastutuse ja jätkusuutliku arengu mõisteid teineteisele väga lähedalseisvatena panganduse kontekstis ja peamiselt on need kõik need tegevused, kus otseselt seaduses kehtestatu lõpeb, oma tegevuses võetakse arvesse kõikide huvigruppide huve ja sedasi ühiskonna üldisemate eesmärkidega kooskõlas otsuseid langetades võidakse see pikemas perspektiivis realiseerida lisaks rahalisele kasumile ka parema elukvaliteedi, puhtama keskkonna ja kõrgema inimarenguna.

1.2 Sotsiaalne vastutus panganduses

Kuna pangandustegevus ei ole otseselt seotud keskkonnasaastega või loodusressursside kasutamisega, siis jõudis ettevõtte sotsiaalse vastutuse temaatika finantssektorisse oluliselt hiljem kui teistesse, tootmisega seotud ettevõtlusvaldkondadesse. Ometigi on pankade roll oluliselt

suurem, kui esmapilgul võib tunduda, sest just finantssektor on see, mis on vahendajaks paljude ettevõtmete rahastamisel ja seega on neil võim oma tegevuse ja otsustega mõju avaldada erinevate huvigruppide huvidele. Esimene pankasid sotsiaalse vastutuse osas puudutav regulatsioon võeti vastu USA's 1980, milleks oli keskkonna saaste ja kompenseerimise seadus CERCLA (*ingl k. The Comprehensive Environmental Response, Compensation, and Liability Act.*) Seadus ise küll käsitles keemia- ja kütusevaldkonna ettevõtete keskkonnale tekitatud kahjude hüvitamise korda, kuid esmakordselt lubas see seadus nõude pöörata ka projekte finantseerivate pankade vastu. (IISD 2014)

Järgmiseks oluliseks sündmuseks sotsiaalse vastutuse temaatika teadvustamisel finantssektoris oli *Dow Jones Indexi*'sse kuuluvatest ettevõtetest *Dow Jones Sustainability Index*'i moodustamine 1999. aastal. See on tänaseni ka vanim globaalne indeks, mis on kujunenud jätkusuutlike investeeringute ja sotsiaalselt vastutustundlike ettevõtete mõõdupuuks. (DJSI 2014)

Teine samalaadne indeks on FTSE4Good, mis samuti hõlmab ettevõtteid, kes on suutnud silma paista oma jätkusuutlike toodete ja sotsiaalselt vastutustundliku käitumise poolest. Indeks asutati aastal 2001 ja sinna kuuluvad avalikud ettevõtted üle maailma.

Terminid sotsiaalne pangandus või jätkusuutlik pangandus tõusid teravamalt kui varem fookusesse peale 2008. aasta finantssektori kokkuvarisemist, mille tulemusena seiskus hetkeks kogu maailmamajandus. Peamiselt oli kriisi põhjuseks just pankadepoolne vastutustundetu laenamine ja süsteemis peituvate riskide varjamine tuletisinstrumentide abil, mis kõigepealt kukutas laenu kindlustajate süsteemi, millele järgnes raskuste levimine USA pankades, mis omakorda kandus üle globaalseks kriisiks.

Sotsiaalse vastutuse taseme mõõtmine finantsasutuste sektoris on keerulisem tänu pangandustegevuse delikaatsele olemusele. Tihti on probleemiks finantseerimistegevuste konfidentsiaalsus, kus kliendi ja finantseerija vahelisi suhteid ja lõppeesmärke katab pangandussaladus.

Üheks näiteks sotsiaalse panganduse levikust kriisijärgsel perioodil on märtsis 2009 11 panga poolt loodud pangandusliit (*The Global Alliance for Banking on Values*), milles osalevad pangad tõstsid lühiajalisest kasumiteenimisest tähtsamale kohale jätkusuutliku ja väärtuspõhise finantseerimistegevuse (C. Scheire, S.D. Maertelaere, 2009). Kõikide liitu kuuluvate pankade

ühiseks tunnusjooneks on see, et nende esmaseks eesmärgiks ei ole omanike vara väärtuse kasv läbi lühiajaliste kasumiteenimise võimaluste. Kuna liitu kuuluvad pangad üle maailma, siis on keskkonnad milles nad tegutsevad väga suuresti erinevad, kuid pankade missioonid on sõnastatud sarnaselt, kus peaesmärk on finantsteenuseid pakkuda eetilistel alustel või seal, kus saab vaesust vähendada finantsteenuste, peamiselt väikelaenude abil. Need pangad tegutsevad turusegmendis, mis on välja jäänud suurte pankade huviorbiidist. Valdavalt on tegu väikeste pankadega võrreldes nende varade mahtu rahvusvaheliste finantskorporatsioonidega. Need pangad tegelevad peamiselt nn. klassikalise pangandusega, ehk et deposiitide hoiustamisega ja selle raha kättesaadavaks tegemisega projektidele, mis on seotud ökoloogilise tootmise, hariduse, väiketootmise või taastuvenergia tootmisega. Need pangad ei kauple ega loo erinevaid tuletisinstrumente ja nende pankade tegelikku elujõulisust kinnitab asjaolu, et kümme panka üheteistkümnest olid kasumlikud ka 2008 aastal, mil ülemaailmne panganduskriis oli oma haripunktis. Rahastamiskõlblikke projekte selekteeritakse kahest printsiibist lähtuvalt: 1) võimalus vaesuse leevendamiseks, 2) jätkusuutlike projektide rahastamiseks. Jätkusuutlikkuse all peetakse silmas taastuvenergia, haridusvaldkonna, keskkonna jms. projekte. Lisaks eetilisele kriteeriumile projektide rahastamisel on nende pankade puhul oluline ka suurem läbipaistvus oma tegevuses. Kuna panga hoiustajad on teadlikult huvitatud sellest, millistele projektidel nende hoiustatud raha laenatakse, siis on pangad ja panga kliendid omalt poolt valmis vastava info ka avalikustama, mis on suhteliselt ebakonventsionaalne võrreldes tavapankadega. (Ibid)

Väärtuspõhise panganduse kontseptsioon on leidnud palju toetajaid ka hoiustajate hulgas. Konsolideeritud hoiuste maht väärtuspõhise pangandusliidu liikmete hulgas kasvas 2008 aastal 22.5 protsenti, mis on märkimisväärne tulemus võrreldes üldise tolleaegse trendiga, kus raha voolas tekkinud usalduskriisi tõttu finantssektorist pigem välja. Sama trend on näha ka liitu kuuluvate pankade laenuportfelli kasvus, kus 2008 aastal kasvasid väljastatud laenud kogu liidu liikmete hulgas summaarselt 23.3 protsenti. Ka ei olnud märgata samal perioodil provisjonide määra olulist kasvu. (Ibid.) Scheire ja Maertelaere uuringust selgub, et jätkusuutlikku arengusse panustavad pangad on täiesti elujõulised ja vähem sõltuvad rahvusvahelisest rahaturust, kuna suudavad ise kaasata piisaval määral hoiuseid, nad on võimelised teenima kasumit ka rasketel aegadel ja suudavad edukalt toimida kliendisegmendis, mida suurkorporatsioonid peavad kas laenukõlbmatuks või liiga riskantseks.

Sotsiaalse vastutuse kontseptsiooni levik panganduses on olnud tihedalt seotud erinevate initsiatiivide esilekerkimisega. Neid initsiatiive on lähemalt käsitletud järgmises alapeatükis.

1.3 Sotsiaalse vastutuse initsiatiivid finantssektoris

Kuigi ettevõtete sotsiaalse vastutuse teadvustatud ja laiem käsitlus sai alguse juba Howard R. Bowen'i 1953 aastal ilmunud raamatuga "*Social Responsibilities of the Businessman*", siis erinevate reaalsete sammude ja meetmete rakendamine hoogustus alates üheksakümnendatest aastatest, mil loodi mitmeid raamistikke ettevõtete sotsiaalse vastutuse formuleerimiseks ja printsiipide järgimise mõõtmiseks ja aruandluseks. Järgnevalt on esitatud need olulisemat initsiatiivid, mis puudutavad pangandussektori ettevõtteid.

1.3.1 Sotsiaalse vastutuse aruandlus

Üheks võimaluseks, kuidas ettevõtte saab oma sotsiaalse vastutuse alasest tegevusest teada anda, on kasutada selleks vastavat aruannet. Näiteks pankade kontekstis peaks vastav aruanne andma välistele huvigruppidele täieliku ja tasakaalustatud informatsiooni sotsiaalse vastutuse põhimõtete järgimise kohta. Erinevalt finantsaruandlusest on sotsiaalse vastutuse aruandlus finantssektoris vabatahtlik ja võimaldab seetõttu aruandeid esitaval organisatsioonil informatsiooni esitada väga mitmeti. Selgeks ohuks edastatava info adekvaatsusele võib olla soov andmeid ilustada, sest negatiivsete aspektide esitamine võib kahtluse alla seada organisatsiooni juhtimispõhimõtted sotsiaalse vastutuse kontekstis väliste huvigruppide silmis ja seetõttu ei ole sellise info avaldamine aruandva organisatsiooni huvides.

Sotsiaalse vastutuse aruandluse reguleerimiseks on loodud vastav initsiatiiv GRI (ingl.k. *Global Reporting Initiative*)- See on sõltumatu ja iseseisev kasumit mittetaotlev organisatsioon, mille peamine eesmärk on populariseerida jätkusuutliku majandamise põhimõtteid ja muuta jätkusuutlikkuse aruandlus ettevõtete jaoks samasuguseks rutiiniks nagu seda on finantsaruandlus. Organisatsioon asutati 1997. aastal CERES'e (*Coalition for Environmentally Responsible Economies*) ja Tellus Instituudi poolt. Esimene raamistik töötati välja aastaks 2000 ja

peale seda on seda pidevalt täiendatud. Viimane aruandlusraamistik koos sektoripõhiste lisadega anti välja 2013 ja kannab nime G4. (GRI 2014)

GRI raamistik põhineb jätkusuutlikkuse valdkonna kriteeriume kirjeldaval aruande koostamisel. Jätkusuutlikkuse aruanne on dokument, mis edastab organisatsiooni kohta infot majandustegevuse, keskkonna kasutuse, sotsiaalse tegevuse ja ettevõtte juhtimispraktikate kohta. GRI aruandlusraamistik erineb teistest samalaadsetest selle poolest, et lisaks mitut liiki jätkusuutlikkuse aruandlusvormidele pakub see välja ka mõõdikud ja meetodid, kuidas organisatsiooni tegevusest tingitud keskkondlikke ja sotsiaalseid aspekte mõõta. Aruande koostamisel on arvesse võetud ka sektoripõhiseid erisusi. GRI raamistik koos sektoripõhiste lisadega on väga ulatuslik ja hõlmab majandusteemasid, keskkonna teemat, sotsiaalset ja tööjõu teemat, inimõigusi ja vastutustundlikke tooteid ja kõikide teemade hulgas on raporteerival ettevõttel võimalik ennetava strateegiana välja tuua ka negatiivsed asjaolud. Eraldi aruandevormid on seejuures välja töötatud finantssektori ettevõtetele ning need sisaldavad antud sektori spetsiifilisi komponente nagu võimalust rahalise väärtusena kirjeldada investeeringuid keskkonnavalastesse või sotsiaalse väärtusega projektidesse. Kokku sisaldab finantssektori GRI aruande lisa 12 sektoripõhist indikaatorit. (GRI 2014)

GRI raamistiku põhjal aruannete esitamine finantssektoris on aastast aastasse kasvanud. Aastal 2000 esitas GRI esimese aruande versiooni neli finantssektori ettevõtet, 2001 juba 11 ettevõtet, 2005 oli aruannete arv 60 ja 2013 võib leida GRI andmebaasist 378 finantssektori sotsiaalse vastutuse aruannet. Kokku kõikidest sektoritest on enam kui 4000 eri suuruses ettevõtet ja organisatsiooni 60 riigist GRI võtnud oma jätkusuutlikkuse aruandluse aluseks. (GRI, 2014).

Tänu GRI raamistiku suuremale levikule on oluliselt paranenud ettevõtete sotsiaalse vastutuse alase tegevuse kohta info kättesaamine. Näiteks Scholtens (2009) oma finantssektori sotsiaalse vastutuse taseme uuringu aruandes on nentunud, et puudub standardiseeritud keskkonna või jätkusuutlikkuse raporteerimise raamistik ja olemasolevate erinäoliste aruannete auditeerimise süsteem ja seetõttu tuleb uurijatel rahulduda informatsiooniga, mida finantsorganisatsioonid ise on koostanud. Uuringu läbiviimiseks koostas Scholtens oma raamistiku kriteeriumitest, mis on seotud sotsiaalse vastutuse käsitlusega. Tänapäevaks suudab GRI raamistik selle tühimiku valdavalt täita, sest pakub nii standardiseeritud mõõdikuid kui ka

aruannete auditeerimise võimalust. Täna loetakse GRI raamistikku *de facto* maailmas kehtivaks ettevõtete sotsiaalse vastutuse taseme mõõtmise standardiks. (Hahn, Lülfs, 2012).

Samas peab siiski arvestama, et GRI näol on tegemist vabatahtliku raamistikuga ning ettevõtetal endil on päris suur valikuvabaduse selles osas, et mida, kus ja kuivõrd põhjalikult käsitleda. Milne ja Grei (2013) viitavad ühele olulisele nüansile sotsiaalse vastutuse alases aruandluses. Puudub lõplik ja kõikide poolt aktsepteeritud definitsioon sotsiaalsele vastutusele ja sotsiaalsele jätkusuutlikkusele ja sellist definitsiooni otseselt ei anna ka GRI raamistiku täitmise juhend. Seetõttu eksisteerib arvestatav võimalus, et organisatsioonide GRI baasil esitatud aruandeid esitatakse kui tunnistust sotsiaalsest vastutustundlikust käitumisest, samal ajal kui erinevad huvigrupid võivad sotsiaalse vastutuse all mõelda erinevaid asju ja aruande enda esitamine ei võrdu automaatselt sotsiaalselt jätkusuutliku asjaajamisega ettevõtte igapäevases tegevuses. (Milne ja Grei 2013). Paljudes GRI raamistiku järgi koostatud aruannetes on esitatud andmed kujul, mis näivad legitiimsed, et vastata väliste huvigruppide ootustele. Sellisel kujul huvigruppide veenmine sotsiaalse vastutuse nõuete järgimisest ei vasta aga GRI poolt väljastatud info edastamise juhistele. (Hahn, Lülfs 2014).

Probleemseks on GRI aruandluse puhul see, et välistel huvigruppidel puudub või on väga piiratud võimekus kontrollida organisatsiooni tegelikku jätkusuutlikkuse alast käitumist ja selle info puudumist peakski just korvama tõeselt ja ausalt esitatud jätkusuutlikkuse alane aruandlus. Kuigi 2011 aastal 95 protsenti 250 maailma suurimast ettevõttest sellise aruande oma tegevuse kohta on esitanud, torkab silma positiivse info rohkus nendes aruannetes ja sisuliselt negatiivse info puudumine. Tihti võib aimata, et sotsiaalse vastutuse aruandlust kasutatakse avaliku kommunikatsiooni tööriistana hoolitsemaks ettevõtte hea reputatsiooni eest. Lisaks kasutavad seda infot ka erinevad reitinguagentuurid ja kapitaliturud ja seetõttu ei saa organisatsioon endale lubada mittevastamist üldiselt kehtestatud nõuetele. (Hahn, Lülfs 2014)

Seega on GRI raamistikul omad puudused, mille elimineerimise ainsa võimalusena võib näha seadusandliku regulatsiooni loomist. Viimane võib aga osutada keeruliseks seoses sotsiaalse vastutuse mõiste laiahaardelisusega ning sektoripõhiste erisuste olemasoluga. Eeldatavasti võiks raamistiku usaldusväarsust aidata suurendada GRI aruannete auditeerimine kolmanda osapoole poolt, mis seni ei ole otseselt standardiks veel kujunenud.

1.3.2 Sotsiaalselt vastutustundlikud finantsteenused

Sotsiaalselt vastutustundlike finantsteenuste alla võib lugeda nii sotsiaalselt vastutustundlikud investeeringud kui sotsiaalselt vastutustundliku laenamise.

Sotsiaalselt vastutustundlikud investeeringud (*Socially Responsible Investing-SRI*) on finantsteenused, mis võtavad arvesse investeeringu mõju sotsiaalsest ja keskkonnaga seotud aspektidest ja arvestab ühiskondlike võimalike mõjudega kogukonnas või ühiskonnas laiemalt. (Escrig-Olmedo et al. 2013).

Viimastel aastatel on SRI muutunud järjest olulisemaks kriteeriumiks nii era- kui ka institutsionaalsete investorite seas. Euroopa SRI investeeringute maht oli aastal 2007 2,7 triljonit eurot ja kasvas kahe järgneva aastaga 87 protsenti, ületades 2009 aastal juba viie triljoni euro piiri. (Eurosif, 2010). Sellise kasvu taga on finantsinstitutsioonidele investorite poolne surve, kes teadlikult juhivad SRI põhimõtetest, soovides otsese finantstulu saamisega investeeringult osaleda oma kapitaliga ka jätkusuutliku majanduse edendamises. (Escrig-Olmedo et al. 2013).

Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee (EESC) võttis 2010. aasta mais omapoolse algatusena vastu dokumendi ECO/266, mis defineerib sotsiaalselt vastutustundlike investeeringute põhimõtted. Kuigi SRI puudutab nii panku, kindlustajaid kui ka investeerimisfonde, siis EESC peab oma dokumendis silmas peamiselt avalikke investeerimisfonde, mille kaudu saavad investeeringuid teha nii eraisikud kui ka institutsionaalsed investorid. Peamiselt on just investeerimisfondid need, mis tegelevad erinevate projektide otsimise ja hindamisega ja nende tegevusest otseselt sõltub, milline projekt realiseeritakse. Kriisijärgses olukorras on oluline investeeringud esmajärjekorras teha kättesaadavaks ettevõtetele, mis peavad oma tegevuses oluliseks eetilisi ja sotsiaalseid väärtusi, et taastada avalikkuse usaldus finantssektori vastu. Ettevõtted, mis ei ole piisavalt tähelepanu pööranud eetilistele ja sotsiaalsetele väljakutsetele, kogevad investeeringute kaasamisel raskusi tänu välisele survele huvigruppide poolt ja on sunnitud oma tegevuses sellele edaspidi enam tähelepanu pöörama. EESC soovib investeerimisel jälgida enam kui kuutekümmet kriteeriumi, millest negatiivsetest enimkasutatud on: sõjatööstus, katsed elusloomadega, kolmanda maailma majanduslik ärakasutamine, saaste, geenimanipulatsioonid, pornograafia, tubakas, alkohol, keskkonna kahjustamine ja positiivsetest võrdsete võimaluste loomine, taaskasutus, energia ja

loodusressursside säästmine, andmete läbipaistvus, solidaarsus ühiskonnaga, hariduse ja koolituse toetamine, toodete standardiseerimine. Kriteeriumite nimekiri on küll pikk kuid mitte täielik, seetõttu soovitab EESC SRI kriteeriume mõista laiemas tähenduses, et oleks võimalik rakendada organisatsioonide sotsiaalse vastutuse aspekte dünaamilises keskkonnas. Olulisel kohal on ka tarbijate kaitsmine, sest finantskriisis hävis suur osa tarbijate usaldusest finantssektori vastu. Selle taastamiseks on just oluline konsolideerida eetilistest aspektidest lähtuvad investeeringud. EESC rõhutab oma dokumendis veel ka finantskirjaoskuse edendamise olulisust tarbijate seas ja õiglase ja lihtsalt arusaadava info edastamist. (EESC 2014)

1.3.3 Muud initsiatiivid

Muude initsiatiivide alla võib lugeda järgmised sotsiaalse vastutuse propageerimisele suunatud ettevõtmised: ICC (*International Chamber of Commerce*) initsiatiiv, UNEP FI (*United Nations Environment Programme Finance Initiative*), Ekvaatori Printsipiidid (ingl.k. *Equator Principles*) ning Global Compact.

ICC ehk Rahvusvaheline Kaubanduskoda on 1919. aastal asutatud kaubandusorganisatsioon, mille liikmeteks on ettevõtted enam kui 120 riigist ja praktiliselt kõikidest tegevusvaldkondadest. Liikmed ise loovad ja moodustavad käitumisnorme, mis aitavad kaasa rahvusvahelisele kaubandusele, investeeringutele ja kapitali vabale liikumisele. Selliste normide hulka kuulub ka ICC ettevõtluse jätkusuutliku arengu normistik (*Business Charter Sustainable Development*), mille täitmine on kohustuslik liikmeks saamise hetkest. See reeglistik koosneb 16 punktist, millega ettevõtted kohustuvad oma tegevuses ja juhtimises arvestama sotsiaalse vastutuse valdkondadega nagu keskkond, töötajad, kliendid, uuringud jne. (ICC 2014) Eraldi finantsettevõtete jaoks mõeldud sotsiaalse vastutuse reeglistikku ICC välja ei paku ja seega jääb ta pangandussektori ettevõtete jaoks pisut üldiseks.

UNEP FI on 1992. aastal ÜRO algatusel asutatud vabatahtlik era- ja avaliku sektori koostööraamistik, mis julgustab jätkusuutlikke ja keskkonna mõjusid arvesse võtvate tegevusprintsipiide juurutamist pankades, investeerimis- ja kindlustusettevõtetes. Koostööraamistikuga on praeguseks liitunud üle 200 finantsorganisatsiooni üle maailma ja oma tegevuses juhendatakse UNEP FI deklaratsioonist. Selles deklaratsioonis on kirjas

tegevussuunised, millede järgimine on küll vabatahtlik, kuid mis on kantud ideest, et vastutustundlik investeerimine tagab kasumlikkuse pikemas perspektiivis. (UNEP 2014)

Ekvaatori printsiipide puhul on tegemist finantsinstitutsioonide poolt loodud riskijuhtimise raamistikuga, mis hindab ja juhib projektide sotsiaalseid ja keskkonnaga seotud riske. Selle algatusega on ühinenud 80 finantsorganisatsiooni veidi enam kui kolmekümnest riigist. Raamistiku eesmärk on vältida selliste projektide ja ettevõtete finantseerimist, mis ei vasta printsiipide nõuetele ja seeläbi anda oma panus ettevõtete sotsiaalse vastutuse arendamisse. (EP 2014).

Global Compact on ÜRO ja globaalsete ettevõtete koostöö initsiatiiv aastast 2000, mis põhineb kümnel ja liikmete poolt ühiselt aktsepteeritud tegevuspõhimõttel tööjõu, inimõiguste, keskkonna ja korrupsiooni ennetamise valdkondades. Neid punkte järgides ja põhimõtetest kinnipidamise kohta aruandeid esitades peaks ettevõtted globaalselt kaasa aitama kaubanduse, tehnoloogia ja rahaturgude arengule selliselt, et pikas perspektiivis toob see kasu nii majandusele kui ühiskonnale tervikuna. Nende põhimõtetega on vabatahtlikult ühinenud üle 12 000 ettevõtte kogu maailmast ja see on suurim vabatahtlik ettevõtete sotsiaalse vastutuse koostöö raamistik. (UN Global Compact 2014)

Antud initsiatiivil on alamosa nimetusega "*Who cares Wins*", mis võeti vastu 2004. aastal pidades silmas spetsiifiliselt finantsinstitutsioone. See rõhutab vastutustundliku ja jätkusuutliku investeerimispoliitika olulisust finantsettevõtete sotsiaalse vastutuse vallas. (UN Global Compact 2014)

1.4. Empiirilised uuringud finantssektori sotsiaalse teabe avaldamisest

Seoses järjest kasvava tähelepanuga finantssektori sotsiaalse vastutuse temaatika vastu viimasel kümnendil, on sektoris läbi viidud mitmeid vastava info tasemete avaldamise uuringuid, kuid kõikide nendega uuringutega kaasneb uurijate jaoks väljakutse, et info avaldamine ettevõtete jaoks ei ole standardiseeritud ja mõisted üheselt defineeritud. Sapkauskiene ja Leitoniene (2014) leidsid oma töös, et peamiselt kasutatakse finantssektori sotsiaalse vastutuse ja teabe avaldamise ulatust käsitlevates uuringutes uuringumeetodina sisuanalüüsi ja vähem kui pooled uuringutest kasutavad teisi meetodeid nagu näiteks korrelatsioon- ja regressioonanalüüsi. Kasutades

erinevaid sisuanalüüsi meetodeid, erinevaid sotsiaalse vastutuse indikaatoreid ja erinevaid allikaid info kogumiseks läbiviidud teadusuuringutes, puudub ühtne uuringute läbiviimise metoodika ja seetõttu on jõutud väga erinevate tulemusteni, mida on tihti raske omavahel võrrelda või mis mõningatel juhtudel on lausa vastuolulised. (Sapkauskiene, Leitoniene, 2014). Teostatud uuringute hulgast hakkab silma asjaolu, et mõnevõrra enam on uuritud pankade sotsiaalse vastutuse teemasid arengumaades kui arenenud maades. (*Ibid*)

Finantssektori sotsiaalse vastutuse alase teabe avaldamine ja selle teabe sügavuse uurimine muutus akuutseks just peale 2008. aasta finantskriisi. Enne seda olid ainult mõned konkreetselt pangandussektorit puudutavad uuringud, näiteks Tarna (1999), Branco, Rodrigues (2006), Scholtens (2009). Põhjuseks just asjaolu, et esmapilgul võib tunduda, et pangandussektor ei mängi sotsiaalse vastutuse temaatikas olulist rolli, kuid nagu kriis näitas, on nende rolli seni alahinnatud. Kriisis selgus, et pankade sotsiaalselt vastutustundetu käitumine ei mõjuta mitte ainult üksikisikuid ja ettevõtteid, vaid võib majandusraskustesse viia terveid riike.

Kuna pankade tegevus põhineb suuresti usaldusel, siis peale kriisi on pangad hakanud kasutama enam sotsiaalse vastutuse taseme avaldamise võimalusi kui ühte meetodit info asümmeetria vähendamiseks organisatsiooni ja väliste huvigruppide vahel ja seda mitte omal algatusel vaid just viimaste surve all. (Scholtens 2009)

Douglas et al. (2004) uurisid sisuanalüüsi meetodit kasutades sotsiaalse vastutuse teabe avaldamist kuue Iirimaa panga poolt ajavahemikul 1998-2001, kasutades infoallikatena ettevõtete kodulehti ja finantsaruandeid. Saadud tulemusi võrreldi parima praktikaga Euroopa pankadega, mis olid Dow Jones Sustainability Index koosseisus. Nad leidsid, et uuritud Iirimaa pankade avaldatud info hulk ja sügavus olid palju madalamad, kui Euroopa teiste riikide pankade poolt avaldatav informatsioon. Selgus, et info avaldamise hulk uuritud pankade puhul ajas kasvas marginaalselt võrdlusgrupi pankadega võrreldes.

Barako ja Brown (2008) uurisid sotsiaalse vastutuse alase info avaldamist Keenia pankades ja leidsid, et ainult 15 protsenti pankadest avaldab vastavasisulist infot. Kategooriates nagu erivajadustega inimeste värbamine, sugudevaheline võrdsus ja võrdsed võimalused või pensioniprogrammid ei suudetud aga mingit pankade poolt avaldatud infot leida. Kuna sellise info avaldamine Keenia seaduste järgi on vabatahtlik, siis ainult mõned üksikud pangad on sellise aruandluse avaldamisega tegelema. Lõppjärgelduses mainitakse, et Keenia pankade ja

ühiskondliku kokkuleppe sidusus kas puudub või on väga väikese osatähtsusega (Barako, Brown 2008)

Branco ja Rodrigues (2008) uurisid Portugali pankade sotsiaalse vastutuse teabe avaldamist aastatel 2004 ja 2005 ja võrdlesid leitud informatsiooni 2003 ja 2004 aasta andmetega. Nende uurimustöö hüpoteesiks oli, et ettevõtte suurus on seoses sotsiaalse vastutuse alase info avaldamise hulgaga. (Branco, Rodrigues 2008)

Sweeney ja Coughlan (2008) uurisid läbi huvigruppide prisma erinevusi CSR teabe avaldamises organisatsioonide poolt, mis kuuluvad erinevatesse sektoritesse ja mis on kaasatud FTSE4Good indeksisse. Uuringumeetodina kasutati sisuanalüüsi meetodit. Eesmärgiks oli tuvastada, kas teabe esitamises on erinevuse sõltuvalt sellest, millised huvigrupid on esmased ja teisesed info kasutajad? Uuringu tulemusena leiti, et sektoripõhine mõju ettevõtete poolt väljastatavale infole on tuntav. (Branco, Rodrigues, 2008)

Kuna puudub üks ja ühine raamistik finantssektori ettevõtetele aruandluse esitamiseks, siis lõi Scholtens (2009) kategoriseeritud indikaatorite grupid ja sobitas sellesse 2005. aastal rahvusvaheliste pankade poolt avaldatud sotsiaalse vastutuse alase info. Info avaldamist mõõdeti neljas kategoorias: 1) eetikakoodeks, aruandlus ja keskkonna juhtimissüsteem, 2) keskkonnaalane juhtimine, 3) vastutustundlikud finantstooted, 4) sotsiaalne käitumine. (Scholtens 2009) Sisuanalüüsi meetodil uuriti 32 rahvusvahelise Euroopa, Põhja-Ameerika ja Aasia pangandusgrupi info avaldamise taset ja selle muutust võrdluses aastatel 2000 ja 2005 võttes aluseks kriteeriumi, et info kas eksisteerib või ei eksisteeri. (Scholtens 2009). Uuring on oluline võrreldes varasematega, kuna Scholtens pakub välja selged kriteeriumid, mida saab seostada sotsiaalse vastutusega ja toob välja sarnasused ja erisused regioonide lõikes.

Sokolova (2013) kordab sotsiaalse vastutuse info edastamise uuringut Scholtensi uuringu raamistiku põhjal samade pankade lõikes aastal 2012 ja uuring näitab selgesti, et pankade sotsiaalse vastutuse teabe avaldamise tase on märkimisväärselt tõusnud võrreldes 2005. aastaga. (Sokolova 2013).

Eelnevalt nimetatud uuringutes ei ole üritatud kasutada sotsiaalse teabe avaldamise hindamisel GRI raamistikku. Samas on muude sektori ettevõtete kontekstis tehtud viimasel ajal katseid hinnata sotsiaalse teabe avaldamise taset GRI raamistikule tuginedes. Näiteks on Morhardt, Baird ja Freeman uurinud ettevõtete sotsiaalse vastutuse alase info avaldamist GRI

raamistiku alusel oma uuringus *Scoring Corporate Environmental And Sustainability Reports Using Gri 2000, Iso 14031 And Other Criteria* (Morhardt et al. 2002)

Arvestades, et GRI raamistikku ei ole eelnevalt üritatud kasutada pankade sotsiaalse vastutuse teabe analüüsil, uuritakse käesolevas töös nimetatud lähenemise rakendamise võimalusi antud kontekstis.

2. PANKADE SOTSIAALSE VASTUTUSE TEABE AVALDAMISE ANALÜÜS GRI RAAMISTIKU ALUSEL

2.1 Uurimisobjekt

Uurimisobjektiks on rahvusvahelised pangandusgrupid, mis on esitanud sotsiaalse vastutuse aruande GRI raamistiku G.3 või G.3.1 versiooni baasil koos finantssektori lisaga (Lisa 1) 2012. aasta kohta. Käesolev töö keskendub antud aruannete üheks osaks olevale GRI indeksile, kus iga pank märgib millised GRI raamistiku elemendid on panga poolt kas sotsiaalse vastutuse aruandes, aastaaruandes või panga veebilehel avaldatud. GRI raamistiku elemendid on esitatud käesolevale tööle lisatud lisas. Antud lisa koos finantssektori lisaga on esitatud täies mahus ingliskeelsena kuna aruandluse raamistik on väga ulatuslik ja selle tõlkimine ja paljude mõistete eestindamine ning defineerimine ei ole käesoleva töö eesmärgiks. Pankade GRI aruande indeksid aasta 2012 kohta on saadud kas vastava panga sotsiaalse vastutuse aruandest või siis eraldi ettevõtte kodulehelt.

Valimis on pangandusgrupid, mida on kasutatud Scholtensi (2009) raamistiku baasil teostatud Sokolova (2013) uuringus. Pankade valiku kriteeriumiks oli see, et koguvarade maht pidi olema vähemalt 250 miljonit eurot ja ühest riigist üle kolme panga ei kaasatud. Pankade loetelu koos asukohamaa ja varade mahuga on kirjeldatud lisas. (Lisa 2) Valimis on 25 panka Euroopast, kuus panka Põhja-Ameerikast ja kokku kolm panka Jaapanist ja Austraaliast. Nimetatud pangad on maailma suurimad ja juhtivad pangandusgrupid, seetõttu võib eeldada nende puhul põhjalikumalt info avaldamise taset.

2.2. Metoodika

GRI aruanne koosneb kolmest suuremast alateemast, mis omakorda jagunevad väiksemateks peatükkideks, mille raames pangad sotsiaalse vastutuse alase tegevuse kohta infot saavad avaldada.

Tabel 1. GRI sotsiaalse vastutuse alase aruande teemad

Peatükk	Alateemad
Info ettevõtte profiili kohta	Strateegiline analüüs
	Organisatsiooni profiil
	Aruande kirjeldus
	Juhtimine, kohustuste võtmine ja seotud osapooled
Juhatus aruanded	Aruanne kehtestatud poliitikate kohta
	Aruanne ettevõtte majandusnäitajate kohta
	Aruanne keskkonnavalaste tegevuste kohta
	Aruanne tööjõuga seotud tegevuste kohta
	Aruanne inimõiguste kohta
	Aruanne sotsiaalsete tegevuste kohta
	Aruanne vastutustundlike toodete kohta
Tegevuste indikaatorid	Toodete ja teenuste mõju
	Majandusnäitajad
	Keskkond
	Tööjõu ja töötajate töötingimustega seotud tegevused
	Inimõigused
	Ühiskond
	Vastutustundlikud tooted

Allikas: Lisa 1

Kokku on GRI aruande versiooni G.3 alateemades omakorda 182 indikaatorit, millest 23 on finantssektori põhised indikaatorid. (Lisa 1) Finantssektori sotsiaalse vastutuse alase tegevuse hindamiseks Scholtensi (2009) poolt loodud raamistik koosnes 29 indikaatorist ja võib eeldada, et GRI raamistik on suurema ulatuse ja rohkemate teemade tõttu oluliselt rohkem sügavuti minev.

Huvigrupile ülevaate andmiseks ettevõtte poolt esitatud GRI aruande sisu kohta kuulub GRI aruande koosseisu GRI indeksfail, mis on suure aruande osa ja kust leiab infot, kas igat indikaatorit kirjeldav materjal on esitatud või mitte ja kust seda võib leida. Iga valimis (Lisa 2) nimetatud panga kohta on sellest indeksfailist välja toodud, kas vastava kriteeriumi info on esitatud ja millises ulatuses. GRI juhis näeb ette, et info avaldamise määra indeksfailis saab märkida kolmeastmelisena: 1) esitatud, 2) osaliselt esitatud, 3) ei ole esitatud. (GRI 2014) Antud töös on kasutatud info kogumiseks sisuanalüüsi meetodit ja info avaldamise hulk kodeeritud kaheastmelisena - info on avaldatud (1) või ei ole (0), kusjuures osaliselt avaldatud info on loetud puuduolevaks infoks. Saadud üldskoori põhjal on protsendina leitud info avaldamise tase iga panga kohta eraldi. Lisaks toob uuring välja näitajate keskmised väärtused ja standardhälbed andmete varieeruvuse paremaks mõistmiseks.

Sisuanalüüsi meetod on laialt levinud meetod ettevõtete sotsiaalse vastutuse taseme mõõtmisel. (Sapkauskiene, Leitoniene, 2014, 239) Sisuanalüüs kujutab endast uuringumeetodit, mille käigus kontrollitakse kas mingi info olemasolu või selle puudumist ja kodeerimise 1/0 abil viiakse andmed kvantitatiivseks edasises analüüsi tarvis või siis käsitleb sisuanalüüs mingite sõnade või fraaside eksisteerimist mingis kontekstis. (Milne, Adler 1999, 6).

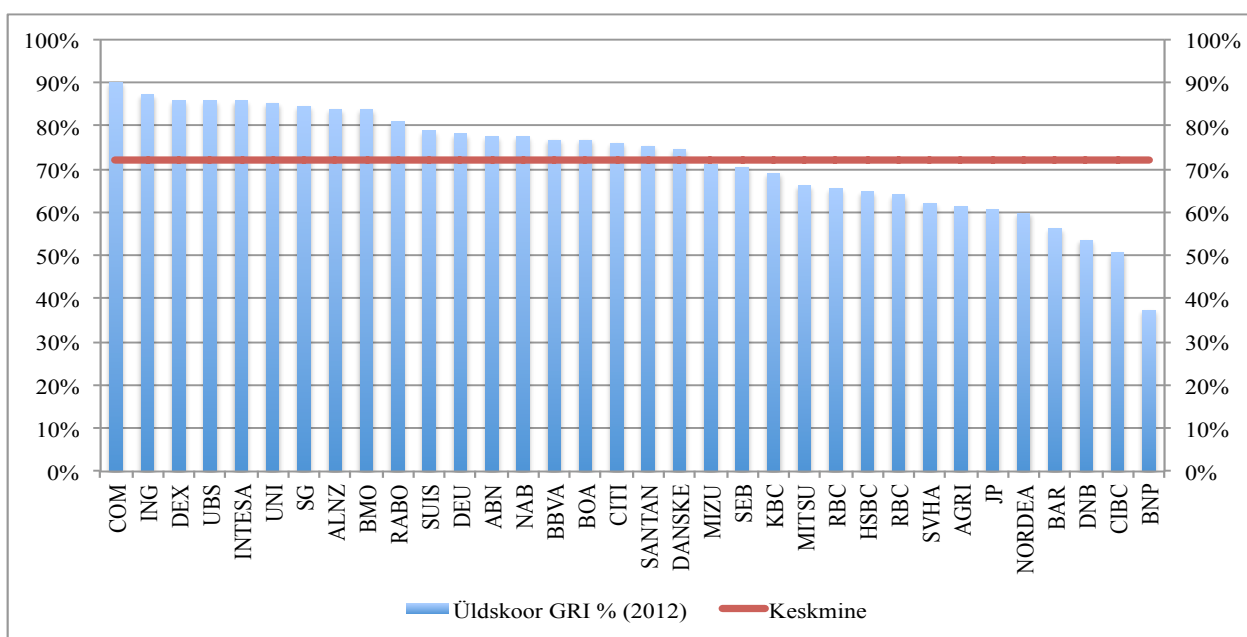
Andmetöötles on statistikast välja jäetud GRI aruande üldosa peatükk, mis käsitleb info avaldamist ettevõtte profiili kohta. See osa on täidetud valdaval osal pankadest 100 protsendiliselt, kuna sisaldab indikaatoreid majandusaruannetest ja küsitud info on pigem taustainfo ettevõtte kohta, kuid ei anna meile olulist informatsiooni finantsgruppide tegeliku sotsiaalse vastutusalase käitumise kohta.

2.3 Analüüsi tulemused

Analüüsi tulemuste osas võrreldakse GRI aruandes esitanud pankade tulemuste üldskoore regioonide ja GRI peatükkide lõikes.

2.3.1 GRI aruande skoor 2012

Kirjeldatud meetodit rakendades saab koostada GRI aruandluse avaldamise tasemed kõikide pankade kohta. Kui arvesse võtta andmed kogu aruande ulatuses k.a. aruande üldosa, siis näitab analüüs, et pangandusgrupid on esitanud aruande keskmiselt 72 protsendi ulatuses. (Joonis 1) Kõige kõrgem sotsiaalse vastutuse skoor on Saksamaa finantsgrupil Commerzbank AG, mille aruandes on info avaldatud 90 protsendi ulatuses ja kõige madalam GRI üldskoor Prantsusmaa pangandusgrupil BNP Paribas, mis on esitanud 37 protsenti kogu aruandest.

Joonis 1. Pankade 2012 GRI üldskoor

Allikas: Lisa 3, Lisa 4, Lisa 5

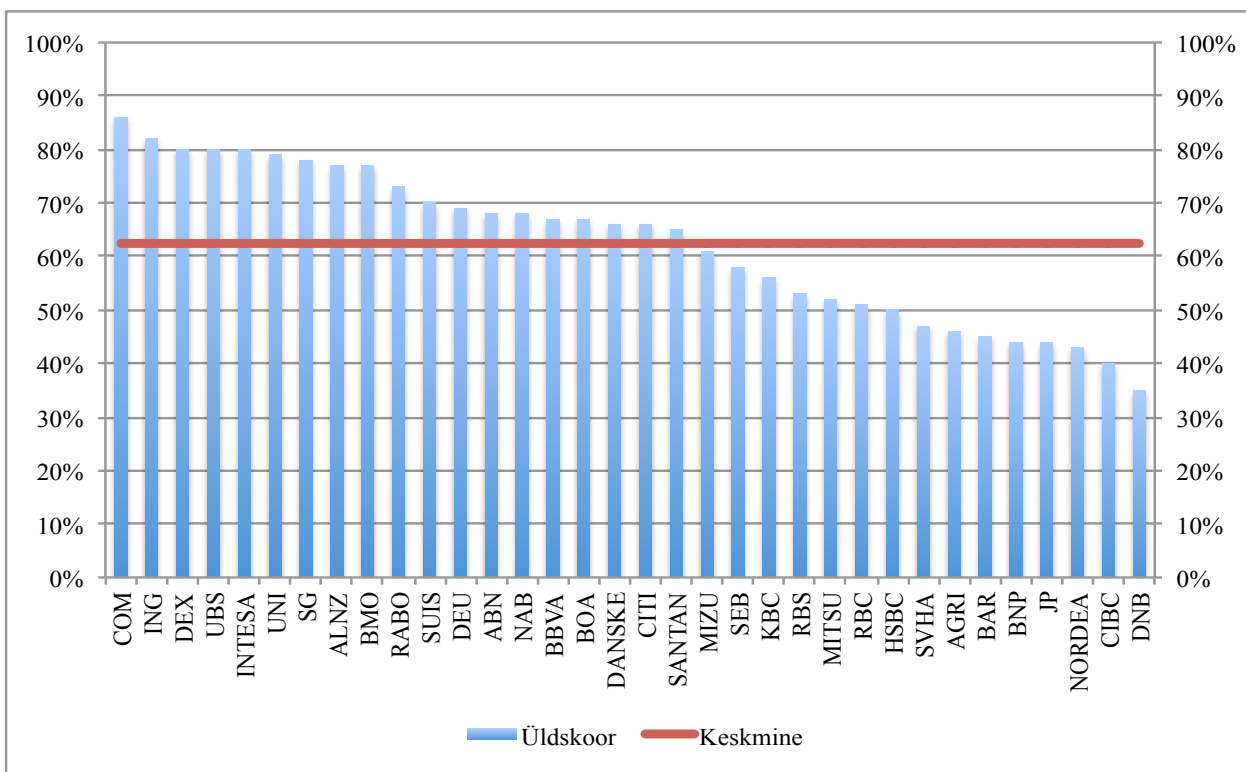
Tabel 2. GRI skooride kirjeldav statistika (%)

Maksimum	Miinum	Keskmine	Standardhälve
90	37	72	12.1

Allikas: Lisa 3, Lisa 4, Lisa 5, autori arvutused

GRI raamistiku põhjal esitatud sotsiaalse vastutuse alase info avaldamise varieeruvus (Tabel 2) on oluliselt suurem, kui Sokolova (2013) Scholtensi (2009) raamistiku põhjal koostatud uuringus. Scholtensi meetodikat kasutades on Sokolova (2013) põhjal näha, et tulemused varieerusid 72 ja 93 protsendi vahel.

Kui üldosa skoor analüüsist välja jätta (Joonis 2) ja vaadelda ainult sotsiaalse jätkusuutlikkusega seotud teemasid, siis on keskmine infoavaldamise tase 62 protsenti kogu võimalikust aruande mahust. Kõige ulatuslikumalt on aruandeid esitanud endiselt Commerzbank AG, aga miinimumskoor ilma üldosata on DnB ASA pangal Norrast.

Joonis 2. Sotsiaalse vastutuse info avaldamise tase ilma üldosata

Allikas: Lisa 3, Lisa 4, Lisa 5

2.3.2 Euroopa pankade GRI skooride võrdlus sotsiaalse vastutuse teemade lõikes

Uuringusse oli kaasatud 25 pangandusgruppi Euroopast ja nende pankade hindamistulemused on esitatud tabelis 3.

Tabel 3. Euroopa pankade GRI skoorid

	Tooted ja teenused	Majandusnäitajad	Kesk-kond	Töö-jõud	Inim-õigused	Ühis-kond	Vastutustundlikud tooted	Üldskoor
COM	100%	100%	73%	100%	82%	83%	82%	89%
INTESA	100%	100%	53%	100%	73%	83%	91%	86%
UBS	100%	100%	57%	93%	82%	83%	82%	85%
ING	100%	89%	67%	93%	100%	75%	73%	85%
UNI	100%	89%	57%	100%	82%	75%	82%	83%
ALNZ	92%	100%	60%	87%	82%	83%	64%	81%
DEX	100%	100%	97%	80%	36%	50%	73%	77%
RABO	100%	67%	60%	73%	64%	83%	82%	76%
SG	0%	100%	100%	93%	82%	67%	73%	74%
SUIS	100%	100%	60%	73%	55%	67%	55%	73%
ABN	92%	56%	47%	87%	73%	67%	82%	72%
DEU	100%	78%	57%	80%	64%	58%	64%	71%
BBVA	100%	78%	57%	60%	55%	67%	73%	70%
SANTAN	100%	78%	57%	60%	55%	67%	55%	67%
DANSKE	92%	89%	67%	80%	55%	50%	27%	66%
SEB	92%	56%	37%	87%	55%	58%	45%	61%
KBC	58%	56%	43%	60%	45%	67%	82%	59%
RBS	75%	56%	50%	60%	18%	67%	45%	53%
HSBC	75%	56%	47%	47%	27%	67%	36%	51%
SVHA	58%	78%	33%	60%	18%	50%	55%	50%
BAR	58%	67%	30%	60%	9%	67%	45%	48%
BNP	50%	56%	23%	87%	27%	50%	36%	47%
AGRI	0%	56%	50%	73%	64%	33%	36%	45%
NORDEA	67%	44%	37%	67%	9%	25%	55%	43%
DNB	33%	22%	33%	60%	36%	33%	18%	34%
Keskmine	78%	75%	54%	77%	54%	63%	60%	62%

Allikas: Lisa 3, Lisa 4, Lisa 5, autori arvutused

Euroopa pankade puhul on info avaldamise tase kõikide pankade osas kokku kõige kõrgema keskmise näitajaga kategooriates tooted ja teenused, töajõud ja majandusnäitajad, vastavalt 78, 77 ja 75 protsenti. Kõige vähem on infot avaldatud teemade osas mis puudutavad ühiskonda - 63 protsenti, vastutustundlike panganduse teenuseid - 60 protsenti, inimõigusi - 54 protsenti ja keskkonda - 54 protsenti. Euroopa pankade madal üldskoor vastutustundliku tegevuse osas seoses keskkonnaga võib olla tingitud asjaolust, et puudub Põhja-Ameerikale sarnane CERCLA tüüpi seadusandlik regulatsioon, mis kohustab panku võtma vastutust oma klientide keskkonnasaaste alase tegevuse eest. Inimõiguste alase tegevuse raporteerimise madal tase on samuti mõnevõrra üllatav, mis võib olla tingitud ka asjaolust, et Euroopas inimõigusi rikutakse vähem võrreldes arengumaadega ja seetõttu lihtsalt ei ole seotud sündmusi, millest raporteerida või ei ole inimõiguste temaatika Euroopa kontekstis niivõrd aktuaalne.

Euroopa pankadest kõige põhjalikumalt on info esitanud kõikide sotsiaalse vastutuse alaste kategooriate lõikes pangad Commerzbank AG Saksamaalt - 89 protsenti, Banka Intesa Itaaliast- 86 protsenti ja UBS Šveitsist- 85 protsenti. Kõige väiksem üldskoor pankadest on DnB ASA Norrast- 34 protsenti, Nordea AB Rootsist- 43 protsenti ja Credit Agricole Prantsusmaalt- 45 protsenti. Mõnevõrra üllatav on kahe Skandinaavia panga aruande sedavõrd madal skoor sotsiaalse vastutuse alase tegevuse teemade osas.

Tabeli 3 põhjal võib väita, et Euroopa pangandusgrupid on teadvustanud enda jaoks sotsiaalse vastutuse temaatika tähtsust oma igapäevategevuses ja ettevõtte juhtimises ning vastutusealastele aspektidele pööratakse tähelepanu. Arenguruumi ja tegevuspoliitikate paremat juurutamist saaks ette võtta inimõiguste, keskkonna ja vastutustundlike toodete valdkonnas.

2.3.3 Põhja-Ameerika pankade GRI skooride võrdlus teemade lõikes

Põhja-Ameerikast on uuringusse kaasatud kuus panka, mille varade maht ületab 250 miljardi euro piiri ja kes on esitanud sotsiaalse vastutuse aruande GRI raamistiku alusel. Pankade skoorid on esitatud tabelis 4. Võrreldes tabeliga 3 torkab silma, et parimad Põhja-Ameerika pangad omavad skooore, mis on võrreldavad Euroopa kaheksanda pangaga. Samas vähem sotsiaalse vastutuse teavet avaldavates pankades on Põhja-Ameerika näitajad nõrgemad kui Euroopa eelviimasel pangal.

Tabel 4. Põhja-Ameerika pankade GRI skoorid

	Tooted ja teenused	Majandusnäitajad	Kesk-kond	Töö-jõud	Inimõigused	Ühis-kond	Vastutustundlikud tooted	Üldskoor
BMO	50%	89%	80%	93%	64%	75%	82%	76%
CITI	75%	78%	63%	53%	82%	67%	55%	67%
BOA	83%	89%	80%	53%	18%	83%	45%	65%
RBC	75%	56%	47%	60%	18%	58%	45%	51%
CIBC	50%	44%	30%	60%	18%	58%	27%	41%
JP	83%	44%	57%	33%	18%	33%	18%	41%
Keskmine	69%	67%	59%	59%	36%	63%	45%	57%

Allikas: Lisa 3, Lisa 4, Lisa 5, autori arvutused

Põhja-Ameerika pangad on kõige ulatuslikumalt sotsiaalse vastutuse andmeid esitanud tooteid ja teenuseid puudutava peatüki kohta- 69 protsenti kogu aruande mahust ja majandusnäitajate kohta- 67 protsenti. Kõige madalama skooriga on inimõiguste kategooria, kus keskmine näitaja on kõigest 36 protsenti.

Kõige suurema GRI sotsiaalse vastutuse aruande skooriga on Bank of Montreal Kanadast ja kõige väiksema skooriga Ameerika Ühendriikide pangandusgrupp JP Morgan Chase. Inimõiguste kategoorias on andmete avaldamise tase 18 protsenti neljal pangal: Bank of America, Royal Bank of Canada, Canadian Imperial Bank of Commerce ja JP Morgan Chase, mis võrreldes teiste kategooriatega on silmapaistvalt madal tase.

2.3.4 Austraalia ja Jaapani pankade GRI skooride võrdlus teemade lõikes

Jaapanist ja Austraaliast on valimisse kaasatud kokku kolm pank, kaks Jaapanist ja üks Austraaliast. Nendele leitud skoorid on esitatud tabelis 5. Võrreldes tabelis 3 tooduga võib näha, et nimetatud pankade skoorid on pigem Euroopa pankade keskmiste ja viimastega võrreldavad.

Tabel 5. Austraalia ja Jaapani pankade GRI skoorid

	Tooted ja teenused	Majandusnäitajad	Kesk-kond	Tööj-õud	Inimõigused	Ühis-kond	Vastutustundlikud tooted	Üldskoor
NAB	92%	78%	73%	67%	55%	67%	36%	67%
MIZU	75%	56%	63%	67%	45%	58%	55%	60%
MITSU	58%	56%	67%	47%	27%	33%	55%	49%
Keskmine	75%	63%	68%	60%	42%	53%	48%	59%

Allikas: Lisa 3, Lisa 4, Lisa 5, autori arvutused

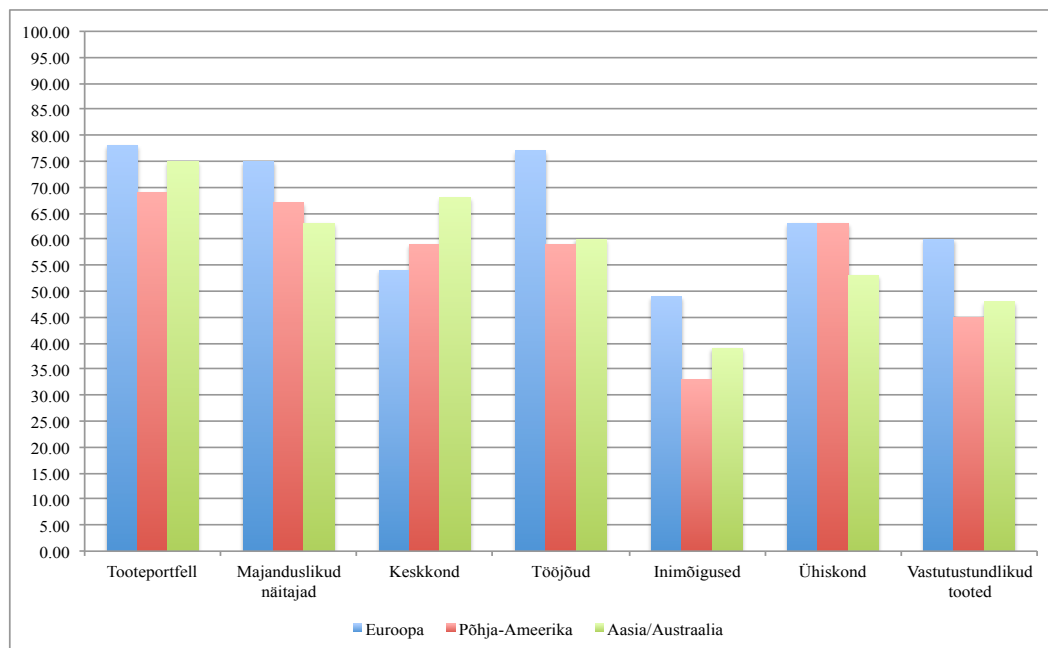
Esikohal on sotsiaalse vastutuse aruande avaldamise poolest Austraalia pank National Australia Bank- 67 protsenti, järgneavd Mizuho Financial Group- 60 protsenti ja Bank Tokyo Mitsubishi- 49 protsenti. Sotsiaalse vastutuse teemadest on kõige põhjalikumalt raporteeritud toodete ja teenuste peatüki kohta ja keskkonna teemade kohta, vastavalt 75 ja 68 protsenti. Kõige vähem on raporteeritud GRI aruandes inimõiguste ja sotsiaalselt vastutustundlike toodete kohta.

2.3.5 Peatükkide ja regioonide kaupa GRI aruandluse esitamise võrdlus

GRI aruanne lubab andmete esitamist järgmiste sotsiaalse vastutuse alaste teemade lõikes: tooteportfell, majanduslikud näitajad, keskkond, tööjõud, inimõigused, ühiskond, vastutustundlikud tooted. Seda jaotust kasutatakse ka järgnevas analüüsis. Regioonide võrdluses (vt joonis 2) on näha, et Euroopa pangandusgruppide keskmine info avaldamise tase on kõrgem kõikides valdkondades välja arvatud keskkond. Selles valdkonnas on esikohal Jaapani ja Austraalia pangad ja Euroopa pangad on kõige madalama skooriga.

Kogu valimi näitajate kirjeldav statistika (vt tabel 6) reedab, et esimese nelja teema lõikes esineb panku, mis on saavutanud maksimumtulemuseks 100%, st kõik võimalikud näitajad antud

teemas on avaldatud. Samas kõige suurem varieeruvus pankade näitajates iseloomustab inimõiguste, tooteportfelli ning majanduslike näitajate teemasid.

Joonis 2. GRI skoorid 2012 teemade lõikes regiooniti

Allikas: Lisa 3, Lisa 4, Lisa 5

Tabel 6. GRI kirjeldav statistika teemade lõikes (%)

	Miinumum	Maksimum	Keskmine	Standardhälve
Tooteportfell	0	100	76	26.40
Majanduslikud näitajad	22	100	72	20.40
Keskkond	23	100	56	17.40
Tööjõud	33	100	72	17.00
Inimõigused	8	92	46	23.00
Ühiskond	25	83	62	15.80
Vastutustundlikud tooted	8	91	57	19.80

Allikas: Lisa 6, autori arvutused

Huvitav on märkida, et inimõiguste, keskkonna ja sotsiaalselt vastutustundlike toodete peatükid on kõikides regioonides esitatud kõige väiksemas mahus.

2.3.6 Finantssektori GRI aruannete auditeerimine

Eelnevalt esitatud andmete usaldusväärsust mõjutab see kuivõrd korrektselt pank GRI raamistiku punkte täidetud märgib. Rohkem võiks usaldada neid aruandeid, mida on auditeeritud. GRI sotsiaalse vastutuse raamistiku juhend näeb ette kolme võimalikku pankade aruannete auditeerimise viisi: 1) auditeeritud organisatsiooni enda poolt, 2) auditeeritud mõne välise tunnustatud audiitori poolt, 3) auditeeritud GRI poolt. Aruande auditile antakse hinnang skaalal B- kuni A+, kus C- on madalaim aktsepteeritud aruande tase ja A+ täielikult esitatud aruanne. (GRI 2014). Sotsiaalse vastutuse aruannete auditeerimine on mõeldud aruande usaldusväärsuse tõstmiseks ja huvigruppide kaitseks väärinfo esitamise riski vähendamiseks. GRI aruande auditi tulemus tavaliselt lisatakse aruande faili või eraldi lisana ja järgnevalt ongi analüüsitud, kui paljud pangad on aruande lasknud auditeerida ja millised on olnud auditite hinnangud aruannetele. Lisaks eksisteerib aruande usaldusväärsuse tõstmiseks protseduur, kus GRI veel omakorda kontrollib üle esitatud auditi.

GRI aruannetest, pankade kodulehtedelt ja GRI andmebaasist kogutud andmete põhjal saab 2012. aasta kohta auditeerimisega seoses välja tuua järgmised andmed. Uuringusse kaasatud 34 pangast viitas sotsiaalse vastutuse aruande auditeerimisele 29 panka, mis on 85% kõikidest aruannetest, 24 panga kohta leidis andmeid aruande välise auditeerimise kohta, mis on 71% kõikidest aruannetest ja 13 panga kohta võib leida GRI kinnituse aruandele ja selle auditile- 38 protsenti kõikidest aruannetest. Nendest, kes aruandeid olid lasknud auditeerida, 42 protsenti olid saanud hindeks A või A+, B või B+ oli 45 protsenti aruannetest ja 13 protsenti C või C+.

Antud näitajate baasil võib järeldada, et auditeeritud aruannete hulk on päris kõrge. Samas GRI kinnituse saanud aruannete hulk on madal. Ühtlasi või saadud aruande hinnetest märgata, et suurem osa auditeeritud aruannetest on saanud kõrge hinnangu, mis viitab võimalusele, et auditeerimata on jäetud eelkõige nende pankade aruanded, mille sotsiaalse vastutuse teabe avaldamise tase on tegelikult madalam. Arvestades väikest valimit ei ole antud töö raames kontrollitud, et kuivõrd erinesid auditeeritud ja auditeerimata aruannetega pankade skoorid, kuid

saadud tulemus võib viidata mõningasele võimalikule kaustatud teabe avaldamise skoori kallutatusele.

2.4. Järeldused ja ettepanekud

Käesoleva uuring lubab järeldada, et sotsiaalse vastutuse teema on rahvusvahelistes finantsorganisatsioonides teadvustatud ja rohkemal või vähemal määral on ettevõtetes üle maailma juurutatud juhtimispõhimõtteid, mis võtavad arvesse pankade poolt tehtavate otsuste mõju ühiskonnale laiemalt. Jätkusuutliku tegevuse ja ettevõtete kasumlikkuse vastastikune mõju pikemas perspektiivis on ilmne ja seetõttu on pangad oma tegevuses tähelepanu hakanud pöörama aspektidele, mis esmapilgul tunduvad, et ei ole otseselt seotud pangandusega. Pangad on ulatuslikult täitnud GRI aruandes peatüki, mis käsitleb tooteportfelli, samas sotsiaalsest vastutustundlike toodete kohta portfellis on info avaldatud oluliselt väiksemas mahus, mis viitab sellele, et töö toodete ja teenuste jätkusuutlikumaks muutmise osas peab jätkuma. Kõige vähem on pangad infot avaldanud keskkonna ja inimõiguste vallas, mis viitab vajadusele ka nende osade jätkusuutlikkuse olulisuse rõhutamist. Euroopa pankade infoavaldamise tase oli kõige kõrgem, Põhja-Ameerika ja Austraalia ning Jaapani pangad edestasid Euroopa panku ainult keskkonnavalas teemas. Põhja-Ameerika finantsgruppide puhul võib see olla tingitud CERCLA reguleerivast mõjust pankade tegevusele, Austraalia ja Jaapani puhul aga seotud üldise suurema teadlikkusega keskkonnavalastest probleemidest.

GRI aruandluse raamistik finantssektorile on täna üks põhjalikumatest saadaolevatest aruandevormidest võrreldes varasematega nagu näiteks Scholtensi raamistik, võttes arvesse ka finantssektori spetsiifikat. See on kindlasti samm edasi püüetes aruandluse standardiseerimise ja tulemuste adekvaatse mõõdetavuse saavutamiseks.

Sotsiaalse vastutuse alase tegevuse info avaldamine ja selle uurimine on mõnevõrra problemaatiline, kuna aruannete esitamine on vabatahtlik, puuduvad ühtsed mõõdikud ja defineeritud mõisted ja aruanded ise on pigem ettevõttest positiivse kuvandi loomise atribuudid kui kontrollitud info edastamise kanal huvigruppidele. Käesoleva uuringu põhjal ei ole võimalik anda hinnangut pankade poolt avaldatud info kvaliteedile. Kontrolliti ainult panga enda väiteid sotsiaalse vastutuse alase info esitamise või mitteesitamise kohta. Aruannete kvaliteet ja

esitamise vorm on väga kõikuv ja seetõttu ei saa väita, et kõik märgitud sotsiaalse vastutuse alased tegevused ka tegelikult on tulemuslikult juurutatud.

Finantssektori sotsiaalse vastutuse alase käitumise taseme tõstmiseks on vaja jätkuvalt koostööd ja teema olulisuse teadvustamist erinevate huvigruppide vahel. GRI aruandluse vorm on suur samm tegevuste ühtlustamise suunas, kuid vaja oleks rangemat normeerimist seadusandlikul tasemel võttes arvesse teema olulisust. See võiks aidata tagad vähemalt finantssektori minimaalse aktsepteeritava sotsiaalse vastutuse taseme. Aruandluse vabatahtlik esitamise süsteem ei pruugi olla piisav tegeliku ja soovitud sotsiaalse vastutuse taseme saavutamiseks ja tegevuste kohta info esitamiseks. Finantssektori tegevus on üldiselt seadusandlikult palju enam reguleeritud kui mõni muu valdkond, nagu näiteks nõuded kapitali adekvaatsusele ja finantsseisundi kirjeldamise osas ja sotsiaalse vastutuse alase aruandluse võiks samuti lülitada seadusega nõutud aruannete nimekirja. Pankade mõju ulatuse kohta ühiskonnale laiemalt andis tunnistust 2008. aastal alanud finantskriis ja seetõttu on põhjendatud suurema läbipaistvuse taotlemine finantsgruppide kõikide tegevusaspektide kohta.

KOKKUVÕTE

Antud bakalaureusetöö eesmärgiks oli hinnata ja analüüsida suuremate rahvusvahelise pangandusgruppide sotsiaalse vastutuse alase info avaldamise taset GRI raamistiku baasil aastal 2012.

Ettevõtte sotsiaalse vastutuse alase termini ja esimese definitsiooni autor on H.R. Bowen aastast 1953, kuigi suurkorporatsioonide kui teatavat liiki võimukeskuste ja ühiskonna vahelisest vastastikusest mõjust oldi teadlikud ka varem. Finantssektorisse jõudis sotsiaalse vastutuse temaatika hiljem kui tootva tööstuse valdkondadesse, kuna esmapilgul võib tunduda, et pankade ja näiteks keskkonna omavaheline suhe ei ole väga otsene. Pangad mängivad siiski olulist rolli kõikides majandusvaldkondades läbi tehtavate investeeringute ja kui nad ise otseselt just ei saasta oma tegevusega keskkonda, siis ometigi on neil võimalus hinnang anda oma klientide plaanitavale tegevusele ja seetõttu juba eos ära hoida kahjusid. Sellest loogikast lähtuvalt võeti USA-s vastu ka CERCLA nimeline regulatsioon, mis võimaldab panga kliendi poolt tekitatud kahjusid pöörata nõudena panga enda vastu. Selle seaduse vastuvõtmisega 1990. aastal jõudis ettevõtte sotsiaalse vastutuse käsitus formaliseeritud kujul ka finantssektorisse. Peale seda tekkisid mitmed sotsiaalse vastutuse alased initsiatiivid nagu UNEP FI, Ekvaatori Printsiihid, Global Compact ja mitmed teised. Sotsiaalse vastutuse alast terminoloogiat täpsustati pidevalt ja hakkasid tekkima erinevad aruandevormid, mis võimaldasid huvigruppidel saada informatsiooni finantsorganisatsioonide sotsiaalselt vastutustundlike tegevuste kohta. Pangad on sunnitud välisel survele sellesisulist infot põhjalikult avaldama, sest sotsiaalselt vastutustundlike teemade olulisus on jõudnud üha enam investorite ja tarbijate teadvusesse.

Koos aruandluse tekkega tekkis ka võimalus antud valdkonda uurida. Esimesed finantssektori sotsiaalse vastutuse alased uuringud on pärit aastast 2001 ja info lisandudes on hiljem erinevate meetoditega pankade käitumist uuritud mitmel korral. Kõige sagedamini

kasutatav uurimismeetod on sisuanalüüsi meetod, kus hinnatakse mingi info avaldamist või mitteavaldamist 1/0 kodeerimise põhimõttel või siis vaadeldakse infot kontekstis.

Antud uuringus kasutati pankade sotsiaalse vastutuse alase info avaldamise taset sõltumatu organisatsiooni GRI poolt välja töötatud aruande raamistiku põhjal. Selle aruande avaldamine on pankadele vabatahtlik, kuid aruande olemasolu lisab finantsorganisatsioonile usaldusväärust nii investorite kui ka reitinguagentuuride silmis ja seega on tänaseks aruande vormi kasutusele võtnud sajad pangad üle maailma. GRI aruanne koosneb 182 indikaatorist ja on jaotatud 18 peatükiks. Uuringus valimisse oli kaasatud 34 rahvusvahelist finantsgruppi, millede varade maht on vähemalt 250 miljardit eurot ja ühest riigist ei valitud rohkem kui kolm ettevõtet. Selline kriteerium vastas Sokolova (2013) Scholtensi meetodil tehtud uuringule ja võimaldab mõningal määral saadud tulemusi võrrelda.

Uuringu tulemustest selgus, et Euroopa pangandusgrupid on sotsiaalse vastutuse alase info avaldamises põhjalikumad kui Põhja-Ameerika ja Austraalia ning Jaapani pangad. Kogu aruande mahust oli keskmiselt esitatud info 72 protsendi ulatuses ja kui tulemusi vaadelda ilma GRI üldosa skoores arvestamata, siis oli keskmine info avaldamise tase 62 protsenti. Kõige enam on pangad infot avaldanud oma tooteportfelli ja majandusnäitajate kohta, kõige väiksem on info avaldamise tase keskkonna ja inimõiguste ning vastutustundlike pangandustoodete valdkondades. Keskkonna indikaatorite kohta info avaldamine oli ainus peatükk, kus Põhja-Ameerika ja Jaapani pangad Euroopa panku edestasid.

GRI aruande esitanud pankade seas Euroopas on sotsiaalselt kõige vastutustundlikumad pangad üldskoori järgi Commerzbank AG Saksamaalt, ING Group Hollandist ja Dexia pank Belgiast. Euroopa pankadest kõige madalama sotsiaalse vastutuse alase info avaldamise tasemega on DnB ASA pank Norrast, Nordea AB Rootsist ja BNP Paribas Prantsusmaalt.

Põhja-Ameerika pankadest on kõige kõrgem skoor Kanada pangal Bank of Montrealil ja kõige madalam skoor USA pangal JP Morgan Chase.

Austraalia ja Jaapani pankadest on esikohal National Australia Bank ja viimasel kohal Jaapani pangandusgrupp Bank Tokyo Mitsubishi.

Kokkuvõtteks võib öelda, et GRI raamistiku põhjal aruandluse kasutamine finantsorganisatsioonide poolt on aastast aastasse kasvanud. Raamistik ise on üks põhjalikumaid sotsiaalse vastutuse tegevuste kohta infot koguvatest aruannetest võrreldes teiste samalaadsetega

ja korrektselt täidetuna katab suure osa väliste huvigruppide infovajadusest. Info adekvaatsuse huvides tasuks mõelda sotsiaalse vastutuse alase info avaldamise muutmist kohustuslikuks muu kohustusliku aruandluse osana, mis võimaldaks andmeid analüüsida ühtsetel alustel ja sellest tulenevalt välja pakkuda tegevusi, mis muudaksid finantsorganisatsioonide tegevust jätkusuutlikumaks nii pakutavate toodete teenuste osas kui ka keskkonda ja inimõigusi puudutavates temades.

KASUTATUD KIRJANDUS

Barako, D.G, Brown, A.M. (2008). Corporate social reporting and board representation: evidence from the Kenyan banking sector- *Journal of Management & Governance* Vol. 12 Issue 4, p309-324

Bowen, H.R. (1953). *Social Responsibilities of the Businessman*, New York: Harper

Branco, M.C., Rodrigues, L.L., (2008). Social responsibility disclosure: A study of proxies for the public visibility of Portuguese banks.- *British Accounting Review*. Vol. 40 Issue 2, p161-181

Brundtland G.H. (1987). *The World Commission on Environment and Development.- Environment: Science and Policy for Sustainable Development*, Volume 29, Issue 5

Carroll, A.B. (1999). Corporate Social Responsibility. Evolution of a Definitional Construct- *Business & Society*, Vol. 38 No. 3, 268-295

Dow Jones Sustainability Indices

<http://www.sustainability-indices.com/> (29.12.2014)

EESC- A renewed EU strategy 2011-14 for Corporate Social Responsibility

<http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.eco-opinions.10012> (29.11.2014)

Eurosif. Kodulehekülg.

<http://www.eurosif.org> (05.12.2014)

Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee. Kodulehekülg.

<http://www.eesc.europa.eu> (08.12.2014)

Equator Principles. Kodulehekülg

<http://www.equator-principles.com> (27.11.2014)

Freeman, R.E. (1984). Strategic Management: A Stakeholder Approach

FTSE- FTSE4Good Index Series

<http://www.ftse.com/products/indices/FTSE4Good> (29.12.2014)

Hahn R., Lülfs r., (2014). Legitimizing Negative Aspects in GRI-Oriented Sustainability Reporting: A Qualitative Analysis of Corporate Disclosure Strategies- *Journal of Business Ethics*, Vol. 123 Issue 3, p401-420

International Chamber of Commerce. Kodulehekülg.

<http://www.iccwbo.org> (01.12.2014)

International Institute for Sustainable Development. Kodulehekülg.

<https://www.iisd.org> (05.12.2014)

Milne M.J., Adler R.W. (1999). Exploring the reliability of social and environmental disclosures content analysis- *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, vol. 2, Num. 2; pg. 237

Milne, M.J., Gray, R. (2013) W(h)ither Ecology? The Triple Bottom Line, the Global Reporting Initiative, and Corporate Sustainability Reporting.- *Journal of Business Ethics* Vol. 118:13-29

J. Emil Morhardt, J.E., Baird. S., Kelly Freeman K., (2002) Scoring Corporate Environmental And Sustainability Reports Using Gri 2000, Iso 14031 And Other Criteria.- *Corporate Social Responsibility and Environmental Management* 9, 215–233

- Olmedo, E.E., Torres, M.J.M., Izquierdo, M.A.F. (2013) Sustainable Development and the Financial System: Society's Perceptions About Socially Responsible Investing.- *Business Strategy and the Environment Bus. Strat. Env.* 22, 410–428
- Sapkauskiene, A., Leitoniene, S. (2014). Corporate Social Responsibility Research Methods Analysis- *European Scientific Journal*, Feb, 2014, vol 1. pg 237-244.
- Scheire, C., De Maertelaere, S. (2009). Banking to make a difference. A preliminary research paper on the business models of the founding member banks of the Global Alliance for Banking on Value. – *Artevelde University College Gent*
- Scholtens, B. (2009). Corporate Social Responsibility in the International Banking Industry.- *Journal of Business Ethics*, vol. 86, pp159-175
- Siegel, D., MCWilliams, A. (2001). Corporatesocialresponsibility: A Theoryof The Firm Perspective- *The Academy of Management Review*. Vol. 26, No. 1 pp. 117-127
- Sokolova, M. (2013). Rahvusvaheliste pangandusgruppide sotsiaalse vastutuse analüüs (Bakalaureusetöö)
- Sweeney, L., Coughlan, J. (2008). Do different industries report Corporate Social Responsibility differently? An investigation through the lens of stakeholder theory- *Journal of Marketing Communications*. Vol. 14 Issue 2, p113-124
- United Nations Global Compact. Kodulehekülg.
<https://www.unglobalcompact.org> (01.12.2014)
- Vergalli, S., PODDI, L. (1999) Does Corporate Social Responsibility Affect The Performance of Firms?- *Business & Society*, Vol. 38 No. 3, 268-295

WCED. UN Documents. Report of the World Commission on Environment and Development:
Our Common Future. <http://www.un-documents.net/wced-ocf.htm> (29.12.2014)

SUMMARY

EVALUATING BANKS' CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY DISCLOSURE LEVEL BASED ON GRI FRAMEWORK

Mario Puhk

Despite the fact that the importance of corporate social responsibility (hereinafter CSR) concept is widely acknowledged during past decades, the number of papers focusing on CSR in the financial sector has remained relatively low. Only few studies can be found before the 2008 world wide financial crisis and there is no agreed methodology for conducting such a research or for comparing the results with previous studies. Therefore, this thesis aims to fill this gap and its objective is to evaluate and analyse CSR disclosure level of major banking groups based on Global Reporting Initiative (hereinafter GRI) framework as in 2012.

GRI framework is one of the most comprehensive set of CSR indicators available which companies can use for their social responsibility reporting purposes. Additionally, it offers several industry specific sector supplements including financial sector supplement. Even though presenting CSR reports for the banks is voluntary, it is the stakeholder pressure that makes financial organisations to do so, as trust is the key word in banking sector, especially after the 2008 global crisis. Sample of this thesis includes 34 international banks that have presented GRI report for 2012 and with total assets more than 250 billion euros. The final sample covers 24 banks from Europe, 6 from North America and 4 banks from Australia and Japan.

Content analyses method was employed using a scale 0 (information was missing) or 1 (information disclosed fully) to evaluate banks' CSR information disclosure levels based on 2012 GRI reports. If information was disclosed partially, it was coded as missing. End result is presented in percentages from 0 to 100 based on aggregated results across all the CSR indicators in GRI framework.

The thesis is divided into two main chapters. The first focuses on the historical background and development of CSR concept. It also presents an overview of empirical papers that have covered CSR issues in banking context. Howard Bowen created one of the first CSR definitions in 1953 in his book “Social Responsibilities of the Businessman”. Banks were considered a subject of the CSR a lot later than other industry sectors, as their direct impact to society, human rights or environment was not so clear as in the case for example mining companies or production companies. This situation changed in 1980, when legislative act CERCLA was adopted in USA. According to that act the banks could be held responsible for their clients acts and therefore it forced financial institutions to screen their customers’ projects more closely. After CERCLA, many other initiatives followed like UNEP FI, Equator Principles, Global Compact, and movement “Who cares Wins”. At present, and especially after the 2008 financial crisis, it is obvious, that financial sector plays central role from many aspects in relation to the CSR and socially responsible investment (hereinafter SRI) as banks via their investment capabilities are foundation for other industries activities.

The second chapter introduces the sample and content analyses methodology along with the results of the analysis. Analysis shows a clear distinction between banks’ CSR disclosure levels across regions and across CSR topics. European banks’ CSR information disclosure level is higher than in North American or Asian banks for all the categories except environmental category. Banks have lowest scores in human rights and environmental category according to the study based on GRI framework and this fact applies to all the banks from all the regions. The best CSR information disclosure score was achieved by Commerzbank AG from Germany and BNP Paribas from France had the lowest score. One more interesting finding was that even though the product portfolio indicators’ disclosure level was high for all the banks, the SRI products indicators’ disclosure level was low compared to other categories. It shows that banks have to continue working on SRI products, as banks services play vital role in broader sense in society. There is no doubt that CSR in banking sector is important subject and CSR activity levels needs to be followed up more closely. One possible evolution could be that GRI framework becomes obligatory part of overall reporting package for the banks and via such information disclosure stakeholders can take more educated decisions where and how to invest in the future.

LISAD

Lisa 1. GRI versioon 3.1 sotsiaalse vastutuse indikaatorite tabel koos finantssektori lisaga

G3.1 Content Index - Financial Services Sector Supplement				
			Application Level	Assured by
STANDARD DISCLOSURES PART I: Profile Disclosures				
1. Strategy and Analysis				
Profile Disclosure	Disclosure	Level of reporting	Location of disclosure	For partially reported disclosures, indicate the part not reported
1.1	Statement from the most senior decision-maker of the organization.			
1.2	Description of key impacts, risks, and opportunities.			
2. Organizational Profile				
2.1	Name of the organization.			
2.2	Primary brands, products, and/or services.			
2.3	Operational structure of the organization, including main divisions, operating companies, subsidiaries, and joint ventures.			
2.4	Location of organization's headquarters.			
2.5	Number of countries where the organization operates, and names of countries with either major operations or that are specifically relevant to the sustainability issues covered in the report.			
2.6	Nature of ownership and legal form.			
2.7	Markets served (including geographic breakdown, sectors served, and types of customers/beneficiaries).			
2.8	Scale of the reporting organization.			
2.9	Significant changes during the reporting period regarding size, structure, or ownership.			
2.10	Awards received in the reporting period.			

Lisa 1 (järg)

3. Report Parameters				
Profile Disclosure	Disclosure	Level of reporting	Location of disclosure	For partially reported disclosures, indicate the part not reported
3.1	Reporting period (e.g., fiscal/calendar year) for information provided.			
3.2	Date of most recent previous report (if any).			
3.3	Reporting cycle (annual, biennial, etc.)			
3.4	Contact point for questions regarding the report or its contents.			
3.5	Process for defining report content.			
3.6	Boundary of the report (e.g., countries, divisions, subsidiaries, leased facilities, joint ventures, suppliers). See GRI Boundary Protocol for further guidance.			
3.7	State any specific limitations on the scope or boundary of the report (see completeness principle for explanation of scope).			
3.8	Basis for reporting on joint ventures, subsidiaries, leased facilities, outsourced operations, and other entities that can significantly affect comparability from period to period and/or between organizations.			
3.9	Data measurement techniques and the bases of calculations, including assumptions and techniques underlying estimations applied to the compilation of the Indicators and other information in the report. Explain any decisions not to apply, or to substantially diverge from, the GRI Indicator Protocols.			
3.10	Explanation of the effect of any re-statements of information provided in earlier reports, and the reasons for such re-statement (e.g., mergers/acquisitions, change of base years/periods, nature of business, measurement methods).			
3.11	Significant changes from previous reporting periods in the scope, boundary, or measurement methods applied in the report.			
3.12	Table identifying the location of the Standard Disclosures in the report.			
3.13	Policy and current practice with regard to seeking external assurance for the report.			

Lisa 1 (järg)

4. Governance, Commitments, and Engagement				
Profile Disclosure	Disclosure	Level of reporting	Location of disclosure	For partially reported disclosures, indicate the part not reported
4.1	Governance structure of the organization, including committees under the highest governance body responsible for specific tasks, such as setting strategy or organizational oversight.			
4.2	Indicate whether the Chair of the highest governance body is also an executive officer.			
4.3	For organizations that have a unitary board structure, state the number and gender of members of the highest governance body that are independent and/or non-executive members.			
4.4	Mechanisms for shareholders and employees to provide recommendations or direction to the highest governance body.			
4.5	Linkage between compensation for members of the highest governance body, senior managers, and executives (including departure arrangements), and the organization's performance (including social and environmental performance).			
4.6	Processes in place for the highest governance body to ensure conflicts of interest are avoided.			
4.7	Process for determining the composition, qualifications, and expertise of the members of the highest governance body and its committees, including any consideration of gender and other indicators of diversity.			
4.8	Internally developed statements of mission or values, codes of conduct, and principles relevant to economic, environmental, and social performance and the status of their implementation.			
4.9	Procedures of the highest governance body for overseeing the organization's identification and management of economic, environmental, and social performance, including relevant risks and opportunities, and adherence or compliance with internationally agreed standards, codes of conduct, and principles.			
4.10	Processes for evaluating the highest governance body's own performance, particularly with respect to economic, environmental, and social performance.			

Lisa 1 (järg)

Profile Disclosure	Disclosure	Level of reporting	Location of disclosure	For partially reported disclosures, indicate the part not reported
4.11	Explanation of whether and how the precautionary approach or principle is addressed by the organization.			
4.12	Externally developed economic, environmental, and social charters, principles, or other initiatives to which the organization subscribes or endorses.			
4.13	Memberships in associations (such as industry associations) and/or national/international advocacy organizations in which the organization: * Has positions in governance bodies; * Participates in projects or committees; * Provides substantive funding beyond routine membership dues; or * Views membership as strategic.			
4.14	List of stakeholder groups engaged by the organization.			
4.15	Basis for identification and selection of stakeholders with whom to engage.			
4.16	Approaches to stakeholder engagement, including frequency of engagement by type and by stakeholder group.			
4.17	Key topics and concerns that have been raised through stakeholder engagement, and how the organization has responded to those key topics and concerns, including through its reporting.			
STANDARD DISCLOSURES PART II: Disclosures on Management Approach (DMAs)				
DMA PS	Disclosure on Management Approach PS			
Aspects	Product Portfolio			
FS1	Policies with specific environmental and social components applied to business lines.			
FS2	Procedures for assessing and screening environmental and social risks in business lines.			
FS3	Processes for monitoring clients' implementation of and compliance with environmental and social requirements included in agreements or transactions.			
FS4	Process(es) for improving staff competency to implement the environmental and social policies and procedures as applied to business lines.			
FS5	Interactions with clients/investees/business partners regarding environmental and social risks and opportunities.			

Lisa 1 (järg)

Profile Disclosure	Disclosure	Level of reporting	Location of disclosure	For partially reported disclosures, indicate the part not reported
	Audits			
	Active Ownership			
DMA EC	Disclosure on Management Approach EC			
Aspects	Economic Performance _{COMM}			
	Market presence			
	Indirect economic impacts			
DMA EN	Disclosure on Management Approach EN			
Aspects	Materials			
	Energy			
	Water			
	Biodiversity			
	Emissions, effluents and waste			
	Products and services			
	Compliance			
	Transport			
	Overall			
DMA LA	Disclosure on Management Approach LA			
Aspects	Employment			
	Labor/management relations			
	Occupational health and safety _{COMM}			
	Training and education			
	Diversity and equal opportunity			
	Equal remuneration for women and men			
DMA HR	Disclosure on Management Approach HR			
Aspects	Investment and procurement practices			
	Non-discrimination			
	Freedom of association and collective bargaining			
	Child labor			
	Prevention of forced and compulsory labor			
	Security practices			
	Indigenous rights			
	Assessment			
Remediation				
DMA SO	Disclosure on Management Approach SO			
Aspects	Local communities			
	Corruption			
	Public policy			
	Anti-competitive behavior			
	Compliance			

Lisa 1 (järg)

Profile Disclosure	Disclosure	Level of reporting	Location of disclosure	For partially reported disclosures, indicate the part not reported
DMA PR	Disclosure on Management Approach PR			
Aspects	Customer health and safety			
	Product and service labelling			
FS15	Policies for the fair design and sale of financial products and services.			
	Marketing communications			
	Customer privacy			
	Compliance			
STANDARD DISCLOSURES PART III: Performance Indicators				
Product and Service Impact				
Product portfolio				
FS6	Percentage of the portfolio for business lines by specific region, size (e.g. micro/SME/large) and by sector.			
FS7	Monetary value of products and services designed to deliver a specific social benefit for each business line broken down by purpose.			
FS8	Monetary value of products and services designed to deliver a specific environmental benefit for each business line broken down by purpose.			
Audit				
FS9	Coverage and frequency of audits to assess implementation of environmental and social policies and risk assessment procedures.			
Active ownership				
FS10	Percentage and number of companies held in the institution's portfolio with which the reporting organization has interacted on environmental or social issues.			
FS11	Percentage of assets subject to positive and negative environmental or social screening.			
FS12	Voting polic(ies) applied to environmental or social issues for shares over which the reporting organization holds the right to vote shares or advises on voting.			

Lisa 1 (järg)

Indicator	Disclosure	Level of reporting	Location of disclosure	For partially reported disclosures, indicate the part not reported
Economic				
Economic performance				
EC1 _{COMM}	Direct economic value generated and distributed, including revenues, operating costs, employee compensation, donations and other community investments, retained earnings, and payments to capital providers and governments.			
EC2	Financial implications and other risks and opportunities for the organization's activities due to climate change.			
EC3	Coverage of the organization's defined benefit plan obligations.			
EC4	Significant financial assistance received from government.			
Market presence				
EC5	Range of ratios of standard entry level wage by gender compared to local minimum wage at significant locations of operation.			
EC6	Policy, practices, and proportion of spending on locally-based suppliers at significant locations of operation.			
EC7	Procedures for local hiring and proportion of senior management hired from the local community at significant locations of operation.			
Indirect economic impacts				
EC8	Development and impact of infrastructure investments and services provided primarily for public benefit through commercial, in-kind, or pro bono engagement.			
EC9	Understanding and describing significant indirect economic impacts, including the extent of impacts.			
Environmental				
Materials				
EN1	Materials used by weight or volume.			
EN2	Percentage of materials used that are recycled input materials.			
Energy				
EN3	Direct energy consumption by primary energy source.			
EN4	Indirect energy consumption by primary source.			
EN5	Energy saved due to conservation and efficiency improvements.			

Lisa 1 (järg)

Indicator	Disclosure	Level of reporting	Location of disclosure	For partially reported disclosures, indicate the part not reported
EN6	Initiatives to provide energy-efficient or renewable energy based products and services, and reductions in energy requirements as a result of these initiatives.			
EN7	Initiatives to reduce indirect energy consumption and reductions achieved.			
Water				
EN8	Total water withdrawal by source.			
EN9	Water sources significantly affected by withdrawal of water.			
EN10	Percentage and total volume of water recycled and reused.			
Biodiversity				
EN11	Location and size of land owned, leased, managed in, or adjacent to, protected areas and areas of high biodiversity value outside protected areas.			
EN12	Description of significant impacts of activities, products, and services on biodiversity in protected areas and areas of high biodiversity value outside protected areas.			
EN13	Habitats protected or restored.			
EN14	Strategies, current actions, and future plans for managing impacts on biodiversity.			
EN15	Number of IUCN Red List species and national conservation list species with habitats in areas affected by operations, by level of extinction risk.			
Emissions, effluents and waste				
EN16 _{COMM}	Total direct and indirect greenhouse gas emissions by weight.			
EN17	Other relevant indirect greenhouse gas emissions by weight.			
EN18	Initiatives to reduce greenhouse gas emissions and reductions achieved.			
EN19	Emissions of ozone-depleting substances by weight.			
EN20	NO _x , SO _x , and other significant air emissions by type and weight.			
EN21	Total water discharge by quality and destination.			
EN22 _{COMM}	Total weight of waste by type and disposal method.			
EN23	Total number and volume of significant spills.			

Lisa 1 (järg)

Indicator	Disclosure	Level of reporting	Location of disclosure	For partially reported disclosures, indicate the part not reported
EN24	Weight of transported, imported, exported, or treated waste deemed hazardous under the terms of the Basel Convention Annex I, II, III, and VIII, and percentage of transported waste shipped internationally.			
EN25	Identity, size, protected status, and biodiversity value of water bodies and related habitats significantly affected by the reporting organization's discharges of water and runoff.			
Products and services				
EN26	Initiatives to mitigate environmental impacts of products and services, and extent of impact mitigation.			
EN27	Percentage of products sold and their packaging materials that are reclaimed by category.			
Compliance				
EN28	Monetary value of significant fines and total number of non-monetary sanctions for non-compliance with environmental laws and regulations.			
Transport				
EN29	Significant environmental impacts of transporting products and other goods and materials used for the organization's operations, and transporting members of the workforce.			
Overall				
EN30	Total environmental protection expenditures and investments by type.			
Social: Labor Practices and Decent Work				
Employment				
LA1	Total workforce by employment type, employment contract, and region, broken down by gender.			
LA2	Total number and rate of new employee hires and employee turnover by age group, gender, and region.			
LA3	Benefits provided to full-time employees that are not provided to temporary or part-time employees, by major operations.			
LA15	Return to work and retention rates after parental leave, by gender.			
Labor/management relations				
LA4	Percentage of employees covered by collective bargaining agreements.			

Lisa 1 (järg)

Indicator	Disclosure	Level of reporting	Location of disclosure	For partially reported disclosures, indicate the part not reported
LA5	Minimum notice period(s) regarding significant operational changes, including whether it is specified in collective agreements.			
Occupational health and safety				
LA6	Percentage of total workforce represented in formal joint management-worker health and safety committees that help monitor and advise on occupational health and safety programs.			
LA7	Rates of injury, occupational diseases, lost days, and absenteeism, and number of work-related fatalities by region and by gender.			
LA8	Education, training, counseling, prevention, and risk-control programs in place to assist workforce members, their families, or community members regarding serious diseases.			
LA9	Health and safety topics covered in formal agreements with trade unions.			
Training and education				
LA10	Average hours of training per year per employee by gender, and by employee category.			
LA11	Programs for skills management and lifelong learning that support the continued employability of employees and assist them in managing career endings.			
LA12	Percentage of employees receiving regular performance and career development reviews, by gender.			
Diversity and equal opportunity				
LA13	Composition of governance bodies and breakdown of employees per employee category according to gender, age group, minority group membership, and other indicators of diversity.			
Equal remuneration for women and men				
LA14	Ratio of basic salary and remuneration of women to men by employee category, by significant locations of operation.			

Lisa 1 (järg)

Indicator	Disclosure	Level of reporting	Location of disclosure	For partially reported disclosures, indicate the part not reported
Social: Human Rights				
Investment and procurement practices				
HR1 _{COMM}	Percentage and total number of significant investment agreements and contracts that include clauses incorporating human rights concerns, or that have undergone human rights screening.			
HR2	Percentage of significant suppliers, contractors and other business partners that have undergone human rights screening, and actions taken.			
HR3	Total hours of employee training on policies and procedures concerning aspects of human rights that are relevant to operations, including the percentage of employees trained.			
Non-discrimination				
HR4	Total number of incidents of discrimination and corrective actions taken.			
Freedom of association and collective bargaining				
HR5	Operations and significant suppliers identified in which the right to exercise freedom of association and collective bargaining may be violated or at significant risk, and actions taken to support these rights.			
Child labor				
HR6	Operations and significant suppliers identified as having significant risk for incidents of child labor, and measures taken to contribute to the effective abolition of child labor.			
Prevention of forced and compulsory labor				
HR7	Operations and significant suppliers identified as having significant risk for incidents of forced or compulsory labor, and measures to contribute to the elimination of all forms of forced or compulsory labor.			
Security practices				
HR8	Percentage of security personnel trained in the organization's policies or procedures concerning aspects of human rights that are relevant to operations.			
Indigenous rights				
HR9	Total number of incidents of violations involving rights of indigenous people and actions taken.			

Lisa 1 (järg)

Indicator	Disclosure	Level of reporting	Location of disclosure	For partially reported disclosures, indicate the part not reported
Assessment				
HR10	Percentage and total number of operations that have been subject to human rights reviews and/or impact assessments.			
Remediation				
HR11	Number of grievances related to human rights filed, addressed and resolved through formal grievance mechanisms.			
Social: Society				
Local communities				
SO1 (FSSS)	Nature, scope, and effectiveness of any programs and practices that assess and manage the impacts of operations on communities, including entering, operating, and exiting.			
SO1 (G3.1)	Percentage of operations with implemented local community engagement, impact assessments, and development programs.			
FS13	Access points in low-populated or economically disadvantaged areas by type.			
FS14	Initiatives to improve access to financial services for disadvantaged people.			
SO9	Operations with significant potential or actual negative impacts on local communities.			
SO10	Prevention and mitigation measures implemented in operations with significant potential or actual negative impacts on local communities.			
Corruption				
SO2	Percentage and total number of business units analyzed for risks related to corruption.			
SO3	Percentage of employees trained in organization's anti-corruption policies and procedures.			
SO4	Actions taken in response to incidents of corruption.			
Public policy				
SO5	Public policy positions and participation in public policy development and lobbying.			
SO6	Total value of financial and in-kind contributions to political parties, politicians, and related institutions by country.			

Lisa 1 (järg)

Indicator	Disclosure	Level of reporting	Location of disclosure	For partially reported disclosures, indicate the part not reported
Anti-competitive behavior				
SO7	Total number of legal actions for anti-competitive behavior, anti-trust, and monopoly practices and their outcomes.			
Compliance				
SO8	Monetary value of significant fines and total number of non-monetary sanctions for non-compliance with laws and regulations.			
Social: Product Responsibility				
Customer health and safety				
PR1	Life cycle stages in which health and safety impacts of products and services are assessed for improvement, and percentage of significant products and services categories subject to such procedures.			
PR2	Total number of incidents of non-compliance with regulations and voluntary codes concerning health and safety impacts of products and services during their life cycle, by type of outcomes.			
Product and service labelling				
PR3	Type of product and service information required by procedures, and percentage of significant products and services subject to such information requirements.			
PR4	Total number of incidents of non-compliance with regulations and voluntary codes concerning product and service information and labeling, by type of outcomes.			
PR5	Practices related to customer satisfaction, including results of surveys measuring customer satisfaction.			
FS16	Initiatives to enhance financial literacy by type of beneficiary.			
Marketing communications				
PR6	Programs for adherence to laws, standards, and voluntary codes related to marketing communications, including advertising, promotion, and sponsorship.			
PR7	Total number of incidents of non-compliance with regulations and voluntary codes concerning marketing communications, including advertising, promotion, and sponsorship by type of outcomes.			

Lisa 1 (järg)

Indicator	Disclosure	Level of reporting	Location of disclosure	For partially reported disclosures, indicate the part not reported
Customer privacy				
PR8	Total number of substantiated complaints regarding breaches of customer privacy and losses of customer data.			
Compliance				
PR9	Monetary value of significant fines for non-compliance with laws and regulations concerning the provision and use of products and services.			

Lisa 2. Pankade koguvarade maht ja asukoha riik 2013

Pank	Koguvara (milj.EUR)	Töötajaid	Riik	Tähis
ABN Amro	505 344	24 225	Holland	ABN
Allianz	641 472	147 990	Saksamaa	ALNZ
Banca Intesa/ Intesa San Paolo	639 221	100 118	Itaalia	INTESA
Banco Bilbao Vizcaya Argentaria	597 688	110 645	Hispaania	BBVA
Banco Santander	1 251 526	193349	Hispaania	SANTAN
Bank of America	1 639 367	282000	Ameerika	BOA
Bank of Montreal	362 841	47 180	Kanada	BMO
Bank Tokyo Mitsubishi	2 062 271	38209	Jaapan	MITSU
Barclays Bank	1 868 352	141100	Suurbritannia	BAR
BNP Paribas	1 965 283	200 000	Prantsusmaa	BNP
Canadian Imperial Bank of Commerce	268 811	42 239	Kanada	CIBC
Citigroup	1 442 980	266000	Ameerika	CITI
Commerzbank AG	661 763	55917	Saksamaa	COM
Credit Agricole	1 879 536	161 280	Prantsusmaa	AGRI
Credit Suisse Groep	861 834	49700	Šveits	SUIS
Danske Bank	460 652	20 000	Taani	DANSKE
Deutsche Bank	2 164 103	100 996	Saksamaa	DEU
Dexia	412 759	14 000	Belgia	DEX
DnB ASA	274 334	14 072	Norra	DNB
HSBC Holdings	1 975 20	298000	Suurbritannia	HSBC
ING Groep	1 279 228	104419	Holland	ING
JP Morgan Chase	1 744 660	260157	Ameerika	JP
KBC Bank	285 382	51 127	Belgia	KBC
Mizuho Financial Group	1 653 605	30608	Jaapan	MIZU
National Australia Bank	595 468	44 645	Austraalia	NAB
Nordea AB	716 204	33 068	Rootsi	NORDEA
Rabobank Groep	731 665	59670	Holland	RABO
Royal Bank of Canada	571 293	68 480	Kanada	RBC
Royal Bank of Scotland	1 870 645	146800	Suurbritannia	RBC
Skandinaviska Enskilda Banken AB	275 416	17 000	Rootsi	SEB
Societe Generale	1 181 372	159 000	Prantsusmaa	SG

Lisa 2 (järg)

Pank	Koguvara (milj.EUR)	Töötajaid	Riik	Tähis
Svenska Handelsbanken	275 416	11 184	Rootsi	SVHA
UBS	1 165 767	64820	Šveits	UBS
UniCredit Group	926 769	160360	Itaalia	UNI

Allikas: Pankade majandusaasta aruanded

Lisa 3. Euroopa pangandusgruppide GRI üldskoor 2012 (%)

GRI peatükk	DEX	KBC	UBS	SUIS	DEU	COM	ALNZ	DANSKE	SANTAN
1.1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
1.2	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2.1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2.2	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2.3	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2.4	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2.5	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2.6	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2.7	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2.8	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2.9	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2.10	1	1	1	1	1	1	1	1	1
3.1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
3.2	1	1	1	1	1	1	1	1	1
3.3	1	1	1	1	1	1	1	1	1
3.4	1	1	1	1	1	1	1	1	1
3.5	1	1	1	1	1	1	1	1	1
3.6	1	1	1	1	1	1	1	1	1
3.7	1	1	1	1	1	1	1	1	1
3.8	1	1	1	1	1	1	1	1	1
3.9	1	1	1	1	1	1	1	1	1
3.10	1	1	1	1	1	1	1	1	1
3.11	1	1	1	1	1	1	1	1	1
3.12	1	1	1	1	1	1	1	1	1
3.13	1	1	1	1	1	1	1	0	1
4.1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
4.2	1	1	1	1	1	1	1	1	1
4.3	1	1	1	1	1	1	1	1	1
4.4	1	1	1	1	1	1	1	1	1
4.5	1	1	1	1	1	1	1	1	1
4.6	1	1	1	1	1	1	1	1	1
4.7	1	1	1	1	1	1	1	1	1
4.8	1	1	1	1	1	1	1	1	1
4.9	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Lisa 3 (järg)

GRI peatükk	DEX	KBC	UBS	SUIS	DEU	COM	ALNZ	DANSKE	SANTAN
4.10	1	1	1	1	1	1	1	0	1
4.11	1	1	1	1	1	1	1	1	1
4.12	1	1	1	1	1	1	1	1	1
4.13	1	1	1	1	1	1	1	1	1
4.14	1	1	1	1	1	1	1	1	1
4.15	1	1	1	1	1	1	1	1	1
4.16	1	1	1	1	1	1	1	1	1
4.17	1	1	1	1	1	1	1	1	1
FS1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
FS2	1	1	1	1	1	1	1	1	1
FS3	1	1	1	1	1	1	1	1	1
FS4	1	1	1	1	1	1	1	1	1
FS5	1	0	1	1	1	1	1	1	1
FS6	1	0	1	1	1	1	1	1	1
FS7	1	0	1	1	1	1	1	0	1
FS8	1	1	1	1	1	1	1	1	1
FS9	1	0	1	1	1	1	1	1	1
FS10	1	1	1	1	1	1	0	1	1
FS11	1	0	1	1	1	1	1	1	1
FS12	1	1	1	1	1	1	1	1	1
EC1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
EC2	1	1	1	1	1	1	1	1	1
EC3	1	0	1	1	1	1	1	1	1
EC4	1	1	1	1	0	1	1	1	1
EC5	1	0	1	1	0	1	1	1	0
EC6	1	1	1	1	1	1	1	1	1
EC7	1	0	1	1	1	1	1	1	1
EC8	1	1	1	1	1	1	1	0	1
EC9	1	0	1	1	1	1	1	1	0
EN1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
EN2	1	1	1	1	1	1	1	1	1
EN3	1	1	1	1	1	1	1	1	1
EN4	1	1	1	1	1	1	1	1	1
EN5	1	1	1	1	1	1	1	1	0

Lisa 3 (järg)

GRI peatükk	DEX	KBC	UBS	SUIS	DEU	COM	ALNZ	DANSKE	SANTAN
EN6	1	1	1	1	1	1	1	1	0
EN7	1	0	1	1	1	1	1	1	0
EN8	1	1	1	1	1	1	1	1	1
EN9	1	0	0	0	0	1	0	1	0
EN10	1	0	0	0	0	1	1	0	0
EN11	1	0	1	1	1	0	0	0	1
EN12	1	0	0	1	1	0	0	0	1
EN13	1	0	0	0	0	0	0	0	0
EN14	1	0	0	0	1	0	0	1	0
EN15	1	0	0	0	0	0	0	0	0
EN16	1	1	1	1	1	1	1	1	1
EN17	1	1	1	1	1	1	1	1	1
EN18	1	1	1	1	1	1	1	1	0
EN19	1	0	0	0	0	1	0	1	1
EN20	1	0	0	0	0	0	1	1	1
EN21	1	0	0	1	0	1	0	1	1
EN22	1	0	1	1	1	1	1	1	1
EN23	1	0	0	0	0	1	1	0	1
EN24	1	0	1	0	0	1	1	0	0
EN25	1	0	0	0	0	0	0	0	0
EN26	1	1	1	1	1	1	0	1	1
EN27	1	0	0	0	0	0	0	0	1
EN28	0	1	1	1	1	1	1	1	1
EN29	1	1	1	1	0	1	1	1	0
EN30	1	0	0	0	0	1	0	0	0
LA1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
LA2	1	0	1	1	1	1	1	1	1
LA3	1	1	1	0	0	1	1	0	0
LA15	0	0	0	0	0	1	0	0	0
LA4	0	1	1	1	1	1	1	1	1
LA5	0	0	1	1	1	1	1	1	1
LA6	1	1	1	0	1	1	1	1	0
LA7	1	1	1	1	1	1	1	1	1
LA8	1	0	1	1	1	1	1	1	1

Lisa 3 (järg)

GRI peatükk	DEX	KBC	UBS	SUIS	DEU	COM	ALNZ	DANSKE	SANTAN
LA9	1	0	1	0	0	1	1	1	0
LA10	1	0	1	1	1	1	1	0	1
LA11	1	1	1	1	1	1	1	1	0
LA12	1	1	1	1	1	1	1	1	0
LA13	1	1	1	1	1	1	1	1	1
LA14	1	1	1	1	1	1	0	1	1
HR1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
HR2	1	1	1	1	1	1	1	1	1
HR3	1	0	1	0	0	1	1	1	0
HR4	0	0	1	1	1	1	0	0	1
HR5	1	0	1	1	1	1	1	1	1
HR6	0	1	1	1	1	1	1	1	1
HR7	0	1	1	1	1	1	1	1	1
HR8	0	0	1	0	1	1	1	0	0
HR9	0	0	1	0	0	1	0	0	0
HR10	0	0	0	0	0	0	1	0	0
HR11	0	1	0	0	0	0	1	0	0
SO1 FSSS	1	0	1	1	1	1	1	0	1
FS13	1	1	1	1	1	1	1	1	1
FS14	1	1	1	1	1	1	1	1	1
SO9	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SO10	0	1	0	0	0	0	0	0	0
SO2	1	1	1	1	1	1	1	0	1
SO3	1	1	1	1	1	1	1	1	1
SO4	1	1	1	1	1	1	1	0	1
SO5	0	0	1	1	1	1	1	1	1
SO6	0	1	1	0	0	1	1	1	0
SO7	0	0	1	0	0	1	1	1	0
SO8	0	1	1	1	0	1	1	0	1
PR1	0	0	0	0	1	0	0	0	1
PR2	0	1	0	0	0	0	0	0	0
FS15	1	1	1	1	1	1	1	1	1
PR3	1	1	1	1	1	1	0	0	1
PR4	1	1	1	0	0	1	0	0	0

Lisa 3 (järg)

GRI peatükk	DEX	KBC	UBS	SUIS	DEU	COM	ALNZ	DANSKE	SANTAN
PR5	1	1	1	1	1	1	1	1	0
FS16	1	1	1	1	1	1	1	1	1
PR6	1	1	1	1	1	1	1	0	1
PR7	1	1	1	0	0	1	1	0	0
PR8	0	1	1	0	0	1	1	0	0
PR9	1	0	1	1	1	1	1	0	1
Üldskoor	122	98	122	112	111	128	119	106	107
	86%	69%	86%	79%	78%	90%	84%	75%	75%

GRI Peatükk	BBVA	BNP	AGRI	SG	HSBC	BAR	RBC	UNI	INTESA	ING
1.1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
1.2	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1
2.1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2.2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2.3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2.4	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1
2.5	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1
2.6	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1
2.7	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2.8	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1
2.9	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1
2.10	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1
3.1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1
3.2	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1
3.3	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1
3.4	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1
3.5	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1
3.6	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1
3.7	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1
3.8	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1
3.9	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1
3.10	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1
3.11	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1

Lisa 3 (järg)

GRI Peatükk	BBVA	BNP	AGRI	SG	HSBC	BAR	RBC	UNI	INTESA	ING
3.12	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
3.13	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
4.1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
4.2	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1
4.3	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1
4.4	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1
4.5	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1
4.6	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1
4.7	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1
4.8	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1
4.9	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1
4.10	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1
4.11	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1
4.12	1	0	1	1	1	0	0	1	1	1
4.13	1	0	1	1	1	0	0	1	1	1
4.14	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1
4.15	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1
4.16	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1
4.17	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1
FS1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1
FS2	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1
FS3	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1
FS4	1	0	0	0	1	1	1	1	1	1
FS5	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1
FS6	1	0	0	0	1	1	1	1	1	1
FS7	1	1	0	0	1	0	1	1	1	1
FS8	1	0	0	0	1	0	1	1	1	1
FS9	1	0	0	0	1	1	0	1	1	1
FS10	1	0	0	0	0	0	1	1	1	1
FS11	1	1	0	0	0	0	0	1	1	1
FS12	1	0	0	0	0	0	0	1	1	1
EC1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1
EC2	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1
EC3	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1

Lisa 3 (järg)

GRI Peatükk	BBVA	BNP	AGRI	SG	HSBC	BAR	RBC	UNI	INTESA	ING
EC4	1	0	0	1	1	0	0	1	1	1
EC5	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1
EC6	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1
EC7	1	1	0	1	1	0	0	1	1	1
EC8	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1
EC9	0	1	1	1	0	1	1	1	1	0
EN1	1	0	1	1	0	0	1	1	1	1
EN2	1	0	0	1	0	0	1	1	1	1
EN3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
EN4	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1
EN5	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1
EN6	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1
EN7	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1
EN8	1	0	1	1	1	0	0	1	1	1
EN9	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
EN10	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
EN11	1	0	1	1	1	0	0	1	0	1
EN12	1	0	1	1	1	0	0	0	0	1
EN13	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
EN14	0	1	1	1	0	0	0	0	0	1
EN15	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
EN16	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
EN17	1	0	1	1	1	0	1	1	0	1
EN18	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1
EN19	1	0	0	1	1	0	0	1	0	0
EN20	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0
EN21	1	0	1	1	0	0	1	0	0	0
EN22	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1
EN23	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0
EN24	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
EN25	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
EN26	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1
EN27	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0
EN28	1	0	0	1	1	0	0	1	1	1

Lisa 3 (järg)

GRI Peatükk	BBVA	BNP	AGRI	SG	HSBC	BAR	RBC	UNI	INTESA	ING
EN29	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1
EN30	0	0	0	1	0	0	1	0	1	0
LA1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
LA2	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1
LA3	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1
LA15	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1
LA4	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
LA5	1	1	0	1	1	0	0	1	1	1
LA6	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1
LA7	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1
LA8	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1
LA9	0	1	1	1	0	0	0	1	1	1
LA10	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1
LA11	0	1	1	1	0	0	1	1	1	1
LA12	0	0	1	1	0	1	0	1	1	1
LA13	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
LA14	1	1	1	1	0	0	0	1	1	0
HR1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1
HR2	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1
HR3	0	1	1	1	1	0	0	1	1	1
HR4	1	0	1	1	0	0	0	1	1	1
HR5	1	0	1	1	0	0	0	1	1	1
HR6	1	0	1	1	0	0	0	1	1	1
HR7	1	1	1	1	0	0	0	1	1	1
HR8	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
HR9	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1
HR10	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
HR11	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1
SO1 FSSS	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
FS13	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1
FS14	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1
SO9	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
SO10	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
SO2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Lisa 3 (järg)

GRI Peatükk	BBVA	BNP	AGRI	SG	HSBC	BAR	RBC	UNI	INTESA	ING
SO3	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1
SO4	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1
SO5	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1
SO6	0	0	0	1	1	1	1	0	1	1
SO7	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0
SO8	1	0	0	0	1	0	0	1	1	1
PR1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1
PR2	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1
FS15	1	1	0	0	1	1	0	1	1	1
PR3	1	0	1	1	0	0	1	1	1	1
PR4	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0
PR5	0	0	1	1	0	1	1	1	1	1
FS16	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1
PR6	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1
PR7	1	0	0	1	0	0	0	1	1	0
PR8	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0
PR9	1	0	0	0	1	0	0	1	1	1
Üldskoor	109	53	87	120	92	80	93	121	122	124
	77%	37%	61%	85%	65%	56%	65%	85%	86%	87%

GRI Peattükk	RABO	ABN	DNB	NORDEA	SVHA	SEB
1.1	1	1	1	1	1	1
1.2	1	1	1	1	1	1
2.1	1	1	1	1	1	1
2.2	1	1	1	1	1	1
2.3	1	1	1	1	1	1
2.4	1	1	1	1	1	1
2.5	1	1	1	1	1	1
2.6	1	1	1	1	1	1
2.7	1	1	1	1	1	1
2.8	1	1	1	1	1	1
2.9	1	1	1	1	1	1
2.10	1	1	1	1	1	1

Lisa 3 (järg)

GRI Peattükk	RABO	ABN	DNB	NORDEA	SVHA	SEB
3.1	1	1	1	1	1	1
3.2	1	1	1	1	1	1
3.3	1	1	1	1	1	1
3.4	1	1	1	1	1	1
3.5	1	1	1	1	1	1
3.6	1	1	1	1	1	1
3.7	1	1	1	1	1	1
3.8	1	1	0	1	1	1
3.9	1	1	1	1	1	1
3.10	1	1	1	1	1	1
3.11	1	1	1	1	1	1
3.12	1	1	1	1	1	1
3.13	1	1	1	1	1	1
4.1	1	1	1	1	1	1
4.2	1	1	1	1	1	1
4.3	1	1	1	1	1	1
4.4	1	1	1	1	1	1
4.5	1	1	1	1	1	1
4.6	1	1	1	1	1	1
4.7	1	1	1	1	1	1
4.8	1	1	1	1	1	1
4.9	1	1	1	1	1	1
4.10	1	1	1	1	1	1
4.11	1	1	1	1	0	1
4.12	1	1	1	1	1	1
4.13	1	1	1	1	1	1
4.14	1	1	1	1	1	1
4.15	1	1	1	1	1	1
4.16	1	1	1	1	1	1
4.17	1	1	1	1	1	1
FS1	1	1	1	1	1	1
FS2	1	1	0	1	1	1
FS3	1	1	1	1	1	1
FS4	1	1	0	1	0	1

Lisa 3 (järg)

GRI Peattükk	RABO	ABN	DNB	NORDEA	SVHA	SEB
FS5	1	1	0	1	1	1
FS6	1	1	0	1	0	1
FS7	1	1	0	0	0	1
FS8	1	1	0	0	0	1
FS9	1	1	0	0	0	0
FS10	1	1	1	1	1	1
FS11	1	1	1	1	1	1
FS12	1	0	0	0	1	1
EC1	1	1	1	1	1	1
EC2	1	0	0	1	1	1
EC3	1	1	1	1	1	1
EC4	0	1	0	1	1	1
EC5	0	1	0	0	0	0
EC6	1	0	0	0	0	0
EC7	0	0	0	0	1	0
EC8	1	1	0	0	1	0
EC9	1	0	0	0	1	1
EN1	1	1	1	1	1	0
EN2	1	0	0	1	0	0
EN3	1	1	1	0	0	0
EN4	1	0	1	1	1	1
EN5	1	1	0	0	1	1
EN6	1	1	0	1	1	1
EN7	1	1	1	0	1	0
EN8	1	1	0	1	0	1
EN9	0	0	0	0	0	0
EN10	0	0	0	0	0	0
EN11	0	0	0	0	0	0
EN12	0	1	0	0	0	0
EN13	0	0	0	0	0	0
EN14	1	1	0	0	0	0
EN15	0	0	0	0	0	0
EN16	1	1	1	1	1	1
EN17	1	1	0	1	1	1

Lisa 3 (järg)

GRI Peattükk	RABO	ABN	DNB	NORDEA	SVHA	SEB
EN18	1	1	1	1	1	1
EN19	1	0	0	0	0	0
EN20	1	0	0	0	0	0
EN21	0	0	0	0	0	0
EN22	1	0	1	1	1	1
EN23	0	0	0	0	0	0
EN24	0	0	0	0	0	0
EN25	0	0	0	0	0	0
EN26	1	1	1	1	0	1
EN27	0	0	0	0	0	0
EN28	1	1	1	0	0	1
EN29	1	1	0	1	1	1
EN30	0	0	1	0	0	0
LA1	1	1	1	1	1	1
LA2	1	1	1	1	0	1
LA3	1	1	0	0	1	1
LA15	0	0	0	0	0	1
LA4	1	1	1	1	1	1
LA5	1	1	1	1	1	1
LA6	0	1	1	0	0	1
LA7	1	1	1	1	1	1
LA8	0	1	0	1	0	1
LA9	1	1	0	1	1	1
LA10	0	0	0	1	0	0
LA11	1	1	0	0	0	1
LA12	1	1	1	1	1	1
LA13	1	1	1	1	1	1
LA14	1	1	1	0	1	0
HR1	0	1	1	1	1	1
HR2	1	1	1	0	0	1
HR3	0	0	0	0	0	1
HR4	1	1	0	0	1	0
HR5	1	1	0	0	0	1
HR6	1	1	1	0	0	1

Lisa 3 (järg)

GRI Peattükk	RABO	ABN	DNB	NORDEA	SVHA	SEB
HR7	1	1	1	0	0	1
HR8	0	0	0	0	0	0
HR9	0	0	0	0	0	0
HR10	1	1	0	0	0	0
HR11	1	1	0	0	0	0
SO1 FSSS	1	1	0	0	0	0
FS13	1	1	0	0	1	1
FS14	1	1	1	0	0	1
SO9	1	0	0	0	0	0
SO10	1	0	0	0	0	0
SO2	0	0	0	0	1	1
SO3	0	0	0	1	1	1
SO4	1	1	0	1	1	1
SO5	1	1	1	1	1	0
SO6	1	1	1	0	0	1
SO7	1	1	0	0	0	1
SO8	1	1	1	0	1	0
PR1	1	1	0	0	0	0
PR2	0	0	0	0	0	0
FS15	1	0	0	1	1	1
PR3	1	1	0	1	1	0
PR4	1	1	0	0	0	0
PR5	1	1	1	1	1	1
FS16	1	1	1	1	1	1
PR6	1	1	0	1	1	1
PR7	1	1	0	0	0	0
PR8	0	1	0	1	0	1
PR9	1	1	0	0	1	0
Üldskoor	115	110	76	85	88	100
	81%	77%	54%	60%	62%	70%

Allikas: Autori arvutused, pankade GRI aruande indeksfailid

Lisa 4. Põhja-Ameerika pangandusgruppide GRI üldskoor 2012 (%)

GRI peatükk	RBC	CIBC	BMO	CITI	BOA	JP
1.1	1	1	1	1	1	1
1.2	1	0	1	1	1	1
2.1	1	1	1	1	1	1
2.2	1	1	1	1	1	1
2.3	1	1	1	1	1	1
2.4	1	1	1	1	1	1
2.5	1	1	1	1	1	1
2.6	1	1	1	1	1	1
2.7	1	1	1	1	1	1
2.8	1	1	1	1	1	1
2.9	1	1	1	1	1	1
2.10	1	1	1	1	1	1
3.1	1	1	1	1	1	1
3.2	1	1	1	1	1	1
3.3	1	1	1	1	1	1
3.4	1	1	1	1	1	1
3.5	1	1	1	1	1	1
3.6	1	1	1	1	1	1
3.7	1	1	1	1	1	1
3.8	1	1	1	1	1	1
3.9	1	0	1	1	1	1
3.10	1	1	1	1	1	1
3.11	1	1	1	1	1	1
3.12	1	1	1	1	1	1
3.13	1	0	1	1	1	1
4.1	1	1	1	1	1	1
4.2	1	1	1	1	1	1
4.3	1	1	1	1	1	1
4.4	1	1	1	1	1	1
4.5	1	0	1	1	1	1
4.6	1	0	1	1	1	1
4.7	1	0	1	1	1	1
4.8	1	1	1	1	1	1

Lisa 4 (järg)

GRI peatükk	RBC	CIBC	BMO	CITI	BOA	JP
4.9	1	0	1	1	1	1
4.10	1	0	1	1	1	1
4.11	1	0	1	1	1	1
4.12	0	1	1	1	1	1
4.13	0	1	1	1	1	1
4.14	1	1	1	1	1	1
4.15	1	1	1	1	1	1
4.16	1	1	1	1	1	1
4.17	1	0	1	1	1	1
FS1	1	1	1	1	1	1
FS2	1	1	1	1	1	1
FS3	1	0	1	1	1	1
FS4	1	0	1	1	1	1
FS5	1	1	1	1	1	1
FS6	1	0	0	1	1	0
FS7	1	1	0	1	1	1
FS8	1	1	0	1	1	1
FS9	0	0	1	1	1	1
FS10	1	0	0	0	0	1
FS11	0	1	0	0	0	1
FS12	0	0	0	0	1	0
EC1	0	1	1	1	1	1
EC2	1	1	1	1	1	0
EC3	1	1	1	1	1	1
EC4	0	0	1	1	1	0
EC5	0	0	0	1	0	0
EC6	1	1	1	0	1	0
EC7	0	0	1	0	1	0
EC8	1	0	1	1	1	1
EC9	1	0	1	1	1	1
EN1	1	1	1	0	1	1
EN2	1	0	1	0	1	1
EN3	1	1	1	1	1	1
EN4	1	1	1	1	1	1

Lisa 4 (järg)

GRI peatükk	RBC	CIBC	BMO	CITI	BOA	JP
EN5	1	1	1	1	1	1
EN6	1	1	1	1	1	1
EN7	1	1	1	1	1	1
EN8	0	0	1	1	1	1
EN9	0	0	1	1	0	0
EN10	0	0	1	0	1	0
EN11	0	0	1	0	0	0
EN12	0	0	1	0	0	1
EN13	0	0	1	0	0	0
EN14	0	0	1	0	1	1
EN15	0	0	1	0	0	0
EN16	1	1	1	1	1	1
EN17	1	1	1	1	1	1
EN18	1	1	1	1	1	1
EN19	0	0	1	0	1	0
EN20	0	0	0	0	1	0
EN21	0	0	1	0	1	0
EN22	1	0	1	1	1	0
EN23	0	0	0	1	1	0
EN24	0	0	0	1	1	0
EN25	0	0	0	1	1	0
EN26	1	0	0	1	1	1
EN27	0	0	0	1	0	0
EN28	0	0	1	1	1	1
EN29	1	0	1	1	1	1
EN30	1	0	1	1	1	1
LA1	1	1	1	1	1	1
LA2	0	1	1	0	0	0
LA3	1	0	1	0	1	1
LA15	0	0	1	0	1	0
LA4	1	1	1	1	0	0
LA5	0	0	1	1	0	0
LA6	1	1	1	0	1	0
LA7	1	1	1	0	0	0

Lisa 4 (järg)

GRI peatükk	RBC	CIBC	BMO	CITI	BOA	JP
LA8	1	0	1	1	1	1
LA9	0	0	0	0	0	0
LA10	1	1	1	1	0	0
LA11	1	1	1	1	1	1
LA12	0	1	1	1	1	0
LA13	1	1	1	1	1	1
LA14	0	0	1	0	0	0
HR1	1	0	0	1	0	1
HR2	0	1	1	1	0	0
HR3	0	1	1	1	1	1
HR4	0	0	1	0	0	0
HR5	0	0	1	1	0	0
HR6	0	0	1	1	0	0
HR7	0	0	1	1	0	0
HR8	0	0	1	0	1	0
HR9	0	0	0	1	0	0
HR10	0	0	0	1	0	0
HR11	1	0	0	1	0	0
SO1 FSSS	1	1	1	0	1	0
FS13	1	1	1	1	1	0
FS14	1	1	1	1	1	1
SO9	0	0	0	0	1	0
SO10	0	0	0	0	1	0
SO2	1	1	1	1	1	0
SO3	1	1	1	1	1	1
SO4	0	0	1	0	1	0
SO5	1	1	1	1	1	1
SO6	1	1	1	1	0	1
SO7	0	0	0	1	1	0
SO8	0	0	1	1	0	0
PR1	1	0	0	0	0	0
PR2	0	0	0	0	0	0
FS15	0	1	1	1	1	0
PR3	1	0	1	0	0	0

Lisa 4 (järg)

GRI peatükk	RBC	CIBC	BMO	CITI	BOA	JP
PR4	0	0	1	1	0	0
PR5	1	1	1	1	1	1
FS16	1	1	1	1	1	1
PR6	1	0	1	1	1	0
PR7	0	0	1	0	0	0
PR8	0	0	1	0	0	0
PR9	0	0	1	1	1	0
Üldskoor	91	72	119	108	109	86
	64%	51%	84%	76%	77%	61%

Allikas: Autori arvutused, pankade GRI aruande indeksfailid

Lisa 5. Aasia ja Austraalia pangandusgruppide GRI üldskoor 2012 (%)

GRI peatükk	NAB	MITSU	MIZU
1.1	1	1	1
1.2	1	1	1
2.1	1	1	1
2.2	1	1	1
2.3	1	1	1
2.4	1	1	1
2.5	1	1	1
2.6	1	1	1
2.7	1	1	1
2.8	1	1	1
2.9	1	1	1
2.10	1	1	1
3.1	1	1	1
3.2	1	1	1
3.3	1	1	1
3.4	1	1	1
3.5	1	1	1
3.6	1	1	1
3.7	1	1	1
3.8	1	1	1
3.9	1	1	1
3.10	1	1	0
3.11	1	1	1
3.12	1	1	1
3.13	1	1	0
4.1	1	1	1
4.2	1	1	1
4.3	1	1	1
4.4	1	1	1
4.5	1	1	1
4.6	1	1	1
4.7	1	1	1
4.8	1	1	1

Lisa 5 (järg)

GRI peatükk	NAB	MITSU	MIZU
4.9	1	1	1
4.10	1	1	1
4.11	1	1	1
4.12	1	1	1
4.13	1	1	1
4.14	1	1	1
4.15	1	1	1
4.16	1	1	1
4.17	1	1	1
FS1	1	1	1
FS2	1	1	1
FS3	1	1	1
FS4	1	1	1
FS5	1	1	1
FS6	1	1	1
FS7	1	0	0
FS8	1	0	1
FS9	1	1	1
FS10	0	0	0
FS11	1	0	0
FS12	1	0	1
EC1	1	1	1
EC2	1	1	1
EC3	1	1	1
EC4	0	0	0
EC5	0	0	0
EC6	1	0	0
EC7	1	0	1
EC8	1	1	1
EC9	1	1	0
EN1	1	1	1
EN2	1	1	1
EN3	1	1	1
EN4	1	1	1

Lisa 5 (järg)

GRI peatükk	NAB	MITSU	MIZU
EN5	1	1	1
EN6	1	1	1
EN7	1	1	0
EN8	1	1	1
EN9	0	0	0
EN10	1	0	1
EN11	0	1	0
EN12	0	1	1
EN13	1	1	0
EN14	1	1	1
EN15	0	0	0
EN16	1	1	1
EN17	1	1	1
EN18	1	1	1
EN19	1	0	0
EN20	1	0	1
EN21	1	1	1
EN22	1	0	1
EN23	1	0	0
EN24	0	0	0
EN25	0	0	0
EN26	1	1	1
EN27	0	0	0
EN28	1	1	0
EN29	1	1	1
EN30	0	1	1
LA1	1	1	1
LA2	1	1	0
LA3	0	1	1
LA15	0	0	0
LA4	1	0	1
LA5	1	0	1
LA6	0	0	0
LA7	1	0	1

Lisa 5 (järg)

GRI peatükk	NAB	MITSU	MIZU
LA8	1	1	1
LA9	0	0	1
LA10	1	0	0
LA11	1	1	1
LA12	0	1	1
LA13	1	1	1
LA14	1	0	0
HR1	1	0	1
HR2	1	1	0
HR3	0	1	1
HR4	1	0	1
HR5	1	0	1
HR6	1	0	0
HR7	1	0	0
HR8	0	1	1
HR9	0	0	0
HR10	0	0	0
HR11	0	0	0
SO1 FSSS	1	0	1
FS13	1	1	1
FS14	1	1	1
SO9	0	0	0
SO10	0	0	0
SO2	1	0	1
SO3	1	1	1
SO4	1	0	1
SO5	1	1	1
SO6	0	0	0
SO7	0	0	0
SO8	1	0	0
PR1	0	1	1
PR2	0	0	0
FS15	0	1	1
PR3	1	1	1

Lisa 5 (järg)

GRI peatükk	NAB	MITSU	MIZU
PR4	0	0	0
PR5	0	1	1
FS16	1	1	1
PR6	1	1	1
PR7	0	0	0
PR8	0	0	0
PR9	1	0	0
Üldskoor	110	94	101
	77%	66%	71%

Allikas: Autori arvutused, pankade GRI aruande indeksfailid

Lisa 6. Skooride võrdlus GRI sotsiaalse vastutuse temade lõikes

	Tooteportfell	Majanduslikud näitajad	Kesk-kond	Tööjõud	Inim-õigused	Ühiskond	Vastutustundlikud tooted
DEX	100%	100%	97%	80%	33%	50%	73%
KBC	58%	56%	43%	60%	42%	67%	82%
UBS	100%	100%	57%	93%	75%	83%	82%
SUIS	100%	100%	60%	73%	50%	67%	55%
DEU	100%	78%	57%	80%	58%	58%	64%
COM	100%	100%	73%	100%	75%	83%	82%
ALNZ	92%	100%	60%	87%	75%	83%	64%
DANSKE	92%	89%	67%	80%	50%	50%	27%
SANTAN	100%	78%	57%	60%	50%	67%	55%
BBVA	100%	78%	57%	60%	50%	67%	73%
BNP	50%	56%	23%	87%	25%	50%	36%
AGRI	0%	56%	50%	73%	58%	33%	36%
SG	0%	100%	100%	93%	75%	67%	73%
HSBC	75%	56%	47%	47%	25%	67%	36%
BAR	58%	67%	30%	60%	8%	67%	45%
RBS	75%	56%	50%	60%	17%	67%	45%
UNI	100%	89%	57%	100%	75%	75%	82%
INTESA	100%	100%	53%	100%	67%	83%	91%
ING	100%	89%	67%	93%	92%	75%	73%
RABO	100%	67%	60%	73%	58%	83%	82%
ABN	92%	56%	47%	87%	67%	67%	82%
DNB	33%	22%	33%	60%	33%	33%	18%
NORDEA	67%	44%	37%	67%	8%	25%	55%
SVHA	58%	78%	33%	60%	17%	50%	55%
SEB	92%	56%	37%	87%	50%	58%	45%
RBC	75%	56%	47%	60%	17%	58%	45%
CIBC	50%	44%	30%	60%	17%	58%	27%
BMO	50%	89%	80%	93%	58%	75%	82%

Lisa 6 (järg)

	Toote- portfell	Majandusli- kud näitajad	Kesk- kond	Tööjõud	Inim- õigused	Ühiskond	Vastutustund- likud tooted
CITI	75%	78%	63%	53%	75%	67%	55%
BOA	83%	89%	80%	53%	17%	83%	45%
JP	83%	44%	57%	33%	17%	33%	18%
NAB	92%	78%	73%	67%	50%	67%	36%
MITSU	58%	56%	67%	47%	25%	33%	55%
MIZU	75%	56%	63%	67%	42%	58%	55%